Ազգ
Azg armenian daily
3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1995, ՈՒՐԲԱԹ # 19 (773)

Նոր երկրաշարժ Ճապոնիայում

Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, Ճապոնիայի Խիոգո, Օսակա պրեֆեկտուրաներում փետրվարի 2-ին տեղական ժամանակով ժամը 16-անց 15 րոպեին ստեն ունեցել նոր ցնցումներ: Ըստ ճապոնական 7 բալանոց սանդղակի, 3 բալ ուժգնության ստորգետնյա առավել զգալի ցնցումներ են գրանցվել Կոբե քաղաքում հատկապես նավահանգստի շրջանում: Զ..հերի եւ ավերածությունների մասին հաղորդումներեն ստացվել:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Եւրոպայում հեղեղման զոհերի թիվն աճում է

ՓԱՐԻԶ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Միայն Ֆրանսիայում առնվազն 9 մարդ է զոհվել ահարյուրամյակի ամենապղերիչ հեղեղումներից մեկի հետեւանքով, որն ընդգրկել է րեւմտյան Եւրոպայի հյուսիսային շրջանները: Եւս 18 մարդ է զոհվել ուրիշ երկրներ «Ֆիգարո» թերթի հաղորդման համաձայն, Ֆրանսիայում հեղեղման պատճառած վնսը կազմում է 2-3 միլիարդ ֆրանկ: Եթե Ֆրանսիայում, Բելգիայում եւ Գերմանիայջրի մակարդակն սկսում է իջնել, ապա Հոլանդիայում բարձրանում է, սպառնալով դել մի շարք ամբարտակներ: Արդեն էվակուացվել է 200 հազարից ավելի բնակիչ:

ԱՆԴՈՒԴԱՐՁ

Փետրվարի 6-ին հայ-ադրբեջանական ներքական բանակցություններ

Ինչպես հայտնի է, Երեւան եւ Ստեփանակերտ կատարած այցելությունից հետո ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի պատվիրակությունը համանախագահներ Անդերս Բյուրների եւ Վլադիմիր Կազիմիրովի գլխավորությամբ կրկին մեկնել էր Բաքու: Եւ ահա ադրբեջանական «Թուրան» գործակալությունը հաղորդում է, թե փետրվարի 1-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ հանդիպման ժամանակ Անդերս Բյուրները նշել է, որ հակամարտող կողմերի միջեւ առկա լուրջ տարաձայնություններն ու փոխադարձ վստահության անբավարարության ուղղված հարցերը կքննարկվեն փետրվարի 6-ին Մոսկվայում կայանալիք բանակցությունների ընթացքում: Ըստ որում, նա հույս է հայտնել, թե բանակցությունների արդյունքում վերջապես առաջընթաց կարձանագրվի: Նույն աղբյուրների համաձայն, Վլադիմիր Կազիմիրովն իր հերթին նշել է, թե անհրաժեշտ է կողմերի բանավոր հայտարարությունները հրադադարի պահպանման վերաբերյալ վերածել կոնկրետ համաձայնագրի: Ալիեւը հայտարարել է, թե ինքը պատրաստ է ստորագրել նման համաձայնագիր: Միաժամանակ քննարկվել է նաեւ պատանդների եւ ռազմագերիների փոխանակման հարցը: Այնուհետեւ բանակցությունները շարունակվել են փակ դռների ետեւում: Եւ այսպես, փետրվարի 6-ին Մոսկվայում հայ-ադրբեջանական բանակցությունները քաղաքական մեծ համաձայնագրի շուրջ կվերսկսվեն: Իսկ առայժմ ծեծված բերված համաձայնությունները մնում են գաղտնի:

Ա. Բ.

Դեպի Վրաստան 10 մլն խմ գազ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Վրացգազ» դեպարտամենտի դիսպետչերական կենտրոնից «Սնարք» գործակալությանը տեղեկացրել են, որ ներկայումս Վրաստան մուտք գործող 10 մլն խմ թուրքմենական գազից օրական 6 մլն հատկացվում է Հայաստանին: Վրաստանի համար նախատեսված 4 մլն խմ գազից 1.5 մլն տրվում է Թբիլիսիի ՊՇԷԿ-ին, 1.5 մլն՝ Ռուսթավիի մետաղագործական կոմբինատին, իսկ մնացած մասը հատկացվում է Ռուսթավի քաղաքի բնակչությանը: Թբիլիսիի բնակիչներին, որոնք «Վրացգազին» արդեն պարտք են ավելի քան 3 տրիլիոն կուպոն, գազ չի մատակարարվում:

Էներգետիկայի նախարարությունն սպառնում է անջատել պարտապանների հոսանքը

ԵՐԵՒԱՆ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարությունը որոշել է խիստ միջոցների դիմել պարտապանների նկատմամբ: Այս ամսվա սկզբից դադարեցված է Երեւանի պարտապան ձեռնարկությունների ու հիմնարկների էլեկտրամատակարարումը, իսկ վաղվանից նախարարությունը մտադիր է անջատել այն բնակարանների լույսը, որոնց բնակիչները չեն վճարում էլեկտրականության դիմաց: Էներգետիկայի նախարար Միրոն Շիշմանյանի խոսքերով, ներկայումս հանրապետության բնակչության միայն 1/3-ն է վճարում էլեկտրաէներգիայի դիմաց: Միաժամանակ նախարարության ղեկավարությունը հավաստիացրեց, որ պարտքերի մարման դեպքում երեւանցիները կստանան օրական 4-6 ժամ էլեկտրաէներգիա:

ԶԵԿՈՒՅՑԱԳԻՐ

Հայաստանի կառավարությունն ընդհանուր առմամբ հարգում է մարդու իրավունքները, սակայն...

ԱՄՆ պետքարտուղարության կարծիքով

Մ. Նահանգների պետքարտուղարությունը չորեքշաբթի օրը հրապարակել է տարբեր երկրներում մարդու իրավունքների պաշտպանության կամ հարգման հարցերին նվիրված 1994 թ. իր զեկուցագիրը, որտեղ կարեւոր տեղ է հատկացվել նաեւ Հայաստանին: 10 էջի վրա զեկուցագիրը ներկայացրել է Հայաստանում մարդու անձեռնմխելիության իրավունքին քաղաքական հայացքների եւ այլ պատճառներով մահապատիժներ, հալածանքներ, անհետացման դեպքեր, չարչարանքի ու պատժի անմարդկային այլ տեսակներ, վիճելի ձերբակալություններ, կալանք, աքսոր, արդար եւ բաց դատավարության զրկում, անձնական կամ ընտանեկան կյանքի նկատմամբ անօրինական միջամտություններ եւ այլն), խոսքի եւ մամուլի ազատության, խաղաղ հավաքների եւ կուսակցություններին անդամագրվելու ազատության, կրոնի, խղճի, երկրում ազատ տեղաշարժվելու, արտասահման ուղեւորվելու, զաղթելու կամ ներգաղթելու իրավունքների, քաղաքական իրավունքների հարգման (ներառյալ կառավարությունը փոխելու իրավունքը), կառավարության վերաբերմունքը միջազգային եւ ոչկառավարական հետաքննությունների նկատմամբ, ցեղի, սեռի, կրոնի, առողջական վիճակի, լեզվի ու սոցիալական կարգավիճակի նկատմամբ խտրականությունների, աշխատավորների իրավունքների, ստիպողական աշխատանքի արգելման, երեխաների աշխատանքային նվազագույն տարիքի, աշխատանքային ընդունելի պայմանների եւ հարակից հարցերի վիճակը, յուրաքանչյուր հարցում գրանցված խախտումները, երբեմն նույնիսկ պատճառները: Այնուամենայնիվ, զեկուցագիրը գտնում է, որ հակառակ բոլոր խախտումներին եւ օրենքների անկատարության, Հայաստանի կառավարությունը «ընդհանուր առմամբ հարգում է մարդու իրավունքները, բայց դատականության կուսակցության գործունեության կասեցման հետեւանքով ընդդիմադիր գլխավոր թերթերի կասեցումը նեղացնում է ազատ մամուլի նկատմամբ կառավարության ցուցանիշները», կարդում ենք զեկուցագրում, որին հետագայում անդրադառնալու առիթ կունենանք դեռ:

ԵՐԵՒԱՆ

Ավերիչ հրդեհ «Մանկական աշխարհում». Դիտավորությո՞ւն

Նախնական վնասը կազմեց 1 մլն դոլար

ՄԱՐԻՆԱ ՍԱՀԱԿՅԱՆ ՍՊԱՆԴԱՐՅԱՆ

ԳԱԳԻԿ ԱՍԱՏՐՅԱՆ, ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Երեկ գիշեր, ժամը 3-ի սահմաններում, առայժմ անհայտ պատճառներով բռնկվել է Երեւանի ամենահայտնի հանրախանութներից մեկը՝ նախկին «Մանկական աշխարհ», այժմ «Ունիվերսալ սերվիս» հանրախանութը: Ականատեսների ասելով մի քանի ժամվա ընթացքում շենքի կենտրոնական մասի երրորդ հարկում (Արամի՝ նախկին Սպանդարյան փողոցի կողմից) ծագած հրդեհը տարածվեց, կուլ տալով ոչ միայն շենքի տանիքը, այլեւ այդ հարկի բոլոր 30 առեւտրական բաժինները: «Կենդանի կանչով», ժամը 03:29-ին դեպքի վայր ժամանած Մյասնիկյանի շրջանի թիվ 10 ինքնուրույն ռազմականացված մասի հրշեջները ներթափանցելով շարունակում էին պայքարել կրակի դեմ, սակայն այդպես էլ այդ հարկից գրեթե ոչինչ չհաջողվեց փրկել: Օպերատիվ իրավիճակի հետագա բարդացման հետեւանքով ժամը 3:34-ին տրվեց 2-րդ, իսկ 3:56-ին 3-րդ կանչը:

Ժամը 10-ին երրորդ հարկը դեռեւս բոցերի մեջ էր, մի տեղ կրակը մարում էր, մի այլ տեղ բռնկվում: Արցունքախառն աչքերով վաճառողուհիները կանգնել էին երրորդ հարկի մուտքի առաջ եւ օգնություն էին կանչում հրշեջներին: Ջուրն այդ պահին վերջացել էր, եւ հրշեջներն ապիկար անզոր էին:

Տես 2 էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լատվիան Եւրախորհրդի անդամ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եւրախորհրդի խորհրդարանային համաժողովը նախարարների կաբինետին միաձայն հանձնարարեց Լատվիային ընդունել Եւրախորհրդի կազմում: Լատվիան կդառնա 34-րդ պետությունը, որի դրոշը կծածանվի Ստրասբուրգում Եւրախորհրդի շենքի առջեւ: Համաժողովում ունեցած ելույթում Լատվիայի Սեյմի նախագահ Անատոլի Գորբունովը Եւրախորհրդին շնորհակալություն հայտնեց ռուսական զորքերի դուրսբերման եւ Լատվիայի օրենսդրության կատարելագործման բնագավառում ցույց տված աջակցության համար: Նա խոստովանեց, որ Լատվիայի առջեւ ավելի մեծ դժվարություններ են ծառացած նախկին ԽՍՀՄ քաղաքացիների կամ ազգային փոքրամասնությունների հարցերում:

ՆԱՏO-ն զգուշորեն սանձում է Ռուսաստանին

ՆԱՏO-ն չի կարող համաձայնել կազմակերպության արեւելքում ընդլայնվելու հարցի շուրջ Ռուսաստանի վետոյի իրավունքին, չորեքշաբթի օրը «Զյուդդոյչե ցայտունգ» թերթում հրապարակված հարցազրույցում հայտարարել է ՆԱՏO-ի գլխավոր քարտուղար Վիլի Կլաասը: Միեւնույն ժամանակ, ընդգծել է նա, հյուսիսատլանտյան դաշինքը չի ցանկանում Ռուսաստանի մեկուսացում եւ Եւրոպայում նոր արգելապատնեշների կառուցում: ՆԱՏO-ն, նրա ասելով, Մոսկվային հրավիրել է ստորագրելու «Գործակցություն հանուն խաղաղության» նախաձեռնությունը եւ համատեղ մշակելու դրա իրականացման ծրագիրը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՇԽԱՐՀ

Իտալիան կոչ է անում համատեղ պայքարել մաֆիայի դեմ

ԴԱՎՈՍ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Իտալիայի գլխավոր քարտուղար Ռայմոնդ Քենդալը անհրաժեշտ է համարում առավել արդյունավետ դարձնել պայքարը կազմակերպված հանցախմբերի դեմ, որոնք տարածվել են եւ վիրխարի միջոցներ կուտակել: Նա այնուամենայնիվ ասաց, թե չի հավատում «կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարելու համար միջազգային ոստիկանական ուժեր ստեղծելու գաղափարի իրականացման հնարավորությանը», որ առաջ էր քաշել Դավոսի համաշխարհային տնտեսական համաժողովում Պետերբուրգի քաղաքապետ Անատոլի Սոբչակը: Նշելով, որ կազմակերպված հանցախմբերի վիթխարի շահույթները բաց են տալիս «կաշառել ինչպես դետական մարմիններին, այնպես էլ մասնավոր գործարարներին», Քենդալը հայտարարեց, թե հուսադրող է առանձին խոսել ռուսական մաֆիայի մասին, քանզի խոսքը միջազգային երեւույթի մասին է: Նա ասաց նաեւ, որ Մոսկվայում Իտալիայի ներկայացուցչությունը աշխատանքային դժվարությունների է բախվում ինչպես Ռուսաստանի իրավապահ մարմինների ուշադրության կասեցվածության, այնպես էլ այդ երկրում կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարի հատուկ կառույցի բացակայության պատճառով:

Սիրիա-Իսրայել. Փոխադարձ մեղադրանքներ

Վաշինգտոնում ընթացող երկկողմ բանակցությունների փակուղի մտնելու պատասխանատվությունը Սիրիան դրել է Իսրայելի, ավելի կոնկրետ՝ հրեական պետության վարչապետ Իցհակ Ռաբինի վրա:

Սիրիայի Արաբական Հանրապետության արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցչի հայտարարության համաձայն, Թել Ավիվի ոչ կառուցողական դիրքորոշման պատճառով Մերձավոր Արեւելքում խաղաղ գործընթացը ներկայումս խոր ճգնաժամի մեջ է: Նրա խոսքերով, ինչպես փետրվարի 1-ին հայտարարել է «Սաութ Ալ Արաբ» ռադիոկայանը, իսրայելական իշխանությունները ԱՄՆ-ին օգտագործում են միայն որպես իրենց «ռազմավարական գործընկերոջ ու դաշնակցի» եւ ձգտում են ամերիկյան վարչակազմին համոզել արաբական երկրների վրա ճնշման ճնշում գործադրելու անհրաժեշտության մեջ:

Իր հերթին, բանակցություններում Իսրայելի պատվիրակության ղեկավար Էքամար Ռաբինովիչը լրագրողներին հայտնել է, թե երկկողմ խորհրդակցությունները դադարեցվել են միայն անցած շաբաթ Դամասկոսի մերժողական դիրքորոշման պատճառով «Իսրայելացիների հետ որեւէ շփում չունենալու» հարցում: Ստեղծված պայմաններում, նշել է Ռաբինովիչը, Թել Ավիվը ոչ մի փոխում չի անի Սիրիային Վաշինգտոնում բանակցությունները «վերսկսելու» համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Տնտեսական բարեփոխումներ Ղարաբաղում

Փետրվարի 2-ին ԼՂՀ Նախարարների խորհրդի շենքում հանրապետության վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի նախագահությամբ կայացավ Լեռնային Ղարաբաղի կառավարության նախագահության ընդլայնված նիստ, որի ընթացքում քննարկվեցին 1995 թ. ԼՂՀ պետբյուջեի ձեւավորման գործընթացը, հանրապետությունում կայանալիք տնտեսական բարեփոխումների ծրագրի նախագիծը, ԼՂՀ կառավարության, Ստեփանակերտ քաղաքի եւ շրջանային վարչակազմերի գործունեության ժամանակավոր կանոնակարգի հաստատմանն առնչվող հարցեր: Նիստը, որին մասնակցում էին Լեռնային Ղարաբաղի նախարարությունների եւ գերատեսչությունների ղեկավարները, բացեց հանրապետության նախագահը: Իր ելույթում Ռոբերտ Քոչարյանը հատկապես կարեւորեց Լեռնային Ղարաբաղի տնտեսության առողջացման, շուկայական հարաբերություններին անցնելու անցման եւ սեփականաշնորհման քաղաքականության աստիճանական իրականացման անհրաժեշտությունը:

1995 թ. պետբյուջեի ձեւավորման գործընթացի մասին զեկուցմամբ ելույթ ունեցավ հանրապետության առաջին փոխվարչապետ Սպարտակ Թեւոսյանը: Նշելով պետական բյուջեի դեֆիցիտի կրճատման հուսադրող փաստը, Թեւոսյանն ընդգծեց ԼՂՀ սեփական եկամուտների ավելացմանն ուղղված միջոցառումների ընդունման կարեւորությունը:

ԼՂՀ-ում տնտեսական բարեփոխումների ծրագիրը ներկայացրեց Նախարարների խորհրդի տնտեսական բարեփոխումների բաժնի վարիչ Էդուարդ Բաբայանը: Նիստի մասնակիցները միաձայն հանդես եկան պետական տնտեսական բազայի ժամանակավոր պահպանման եւ Լեռնային Ղարաբաղի տնտեսության միաժամանակյա ազատականացման օգտին: Նիստը եզրափակեց ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը, որը ներկաներին տեղեկացրեց պետբյուջեի եւ տնտեսական բարեփոխումների ծրագրի նախատեսվող հաստատման մասին ԼՂՀ խորհրդարանի կայանալիք նստաշրջանի ժամանակ:

ԱՐՄԵՆԱԿ ԱԴԱՄՅԱՆ

Ղարաբաղցիների մասնակցությունը հարցականի տակ է

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Գերմանիայի սոցիալ դեմոկրատական կուսակցության խմբակցությունից Բունդեսթագի անդամ, քաղաքական ազդեցիկ գործիչ Դիտրիխ Պեռլինգը մտադիր է մարտի 6-8-ը Բոննում կազմակերպել Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հելսինկյան քաղաքացիական համաժողովի ներկայացուցիչների հանդիպում:

Ինչպես այսօր հայտնեց Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինկյան նախաձեռնություն 92» կոմիտեի կոորդինատոր Կարեն Օհանջանյանը, ենթադրվում է, որ հանդիպմանը կմասնակցեն նաեւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի երկրների բոլոր դեսպանները, Արեւմուտքի ուրիշ պետությունների ներկայացուցիչներ: Նա ասաց, որ հանդիպմանը հրավիրված են նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի այսպես կոչված ադրբեջանական համայնքի ներկայացուցիչները:

Այս կապակցությամբ Կարեն Օհանջանյանը նամակ է ուղարկել նախատեսվող հանդիպման կազմակերպիչներին: Այնտեղ մասնավորապես նշվում է, որ հակամարտությունն առկա է ոչ թե Լեռնային Ղարաբաղի համայնքների, այլ ԼՂՀ-ի եւ Ադրբեջանի միջեւ: Ուստի, ընդգծվում է նամակում, Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինկյան նախաձեռնություն 92» կոմիտեն, հանդիսանալով Միջազգային հելսինկյան քաղաքացիական համաժողովի իրավահավասար անդամ, պետք է հանդիպմանը ներկայացված լինի նույն կարգավիճակով, ինչ Հայաստանը եւ Ադրբեջանը: Դրանից է կախված հանդիպմանը ԼՂՀ պատվիրակության մասնակցությունը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-վրացական մերձեցման լուրջ հեռանկարներ

Ինչպես հայտնի է, մի քանի օր շարունակ Հայաստանում էր գտնվում Վրաստանի քաղաքացիների միության կուսակցության պատվիրակությունը գլխավոր քարտուղար Զուրաբ Ժվանիայի գլխավորությամբ: Վրաստանի իշխող կուսակցությունը, որն իր շարքերում ունի մոտ 100 հազար անդամ, իսկ խորհրդարանում ներկայացված է 71 պատգամավորով, Հայաստանում էր գտնվում Հայոց համազգային շարժման հրավերով, ուստի երկու երկրների իշխող կուսակցությունների հանդիպումն ավելին էր, քան պարզապես միջկուսակցական որեւէ հանդիպում: Ուստի հասկանալի է, որ վրացական պատվիրակությանն ընդունել էին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, խորհրդարանի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը եւ այլ պաշտոնյաներ, իսկ Վրաստանի իշխող կուսակցության ներկայացուցիչներն այցելել էին մի շարք ձեռնարկություններ, հանդիպել նախարարների հետ:

Ընդհանրապես, հայ-վրացական հարաբերություններում այսօր բազմաթիվ կնճռոտ հարցեր կան հիմնականում կապված Վրաստանի տարածքով Հայաստան մտնող հաղորդակցության ուղիների անխափանության եւ ապահովության հետ: Վրաստանի իշխանությունները, չնայած բազմաթիվ հավաստիացումներին, փաստորեն անզոր են լիովին վերահսկելու իրավիճակն իրենց տարածքում կամ պարզապես չեն ցանկանում «գլխացավանքի մեջ ընկնել» հարաբերությունները [illegible] Ադրբեջանի հետ: Սակայն հայտնի է նաեւ, որ Հայաստանն ու Վրաստանը ունեն նաեւ բազմաթիվ միասնական շահեր ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական ասպարեզներում: Մասնավորապես տնտեսության բնագավառում խնդիրն այն է, որ երկու երկրները կարող են համագործակցել, անգամ էներգետիկայի ասպարեզում (պատահական չէ, որ վրացական պատվիրակությունն այցելել է նաեւ Հրազդանի ՊՇԷԿ) կամ ծանր արդյունաբերությունում (հայտնի է, որ Վրաստանում կա սեւ մետալուրգիայի համար անհրաժեշտ կոքսացող քարածուխ եւ մանգան, իսկ Հայաստանի երկաթի պաշարներն ամենամեծն են Անդրկովկասում): Ինչ վերաբերում է էներգետիկային, ապա երեւի արժե հիշեցնել, որ վրացական պատվիրակության ղեկավար Զուրաբ Ժվանիան նաեւ Վրաստանի կանաչների միության նախագահն է եւ ժամանակին հանդես է եկել հայկական ատոմակայանի վերաբացման դեմ: Ինչեւէ:

Բնականաբար, Վրաստանի համար, որը նույնպես գնում է տնտեսության ազատականացման ճանապարհով եւ այդ առումով զգալիորեն ետ է մնում Հայաստանից, հայկական փորձը շատ ուսանելի կարող է լինել (համենայն դեպս այդպես ասաց պատվիրակության կազմում ընդգրկված Զուրաբ Քորիձեն՝ Վրաստանի նախագահի տնտեսության գծով խորհրդականը): Ընդ որում, մեր հյուսիսային հարեւաններին ամենից շատ հիացրել էր դրամի կայունությունը ռուսական ռուբլու արժեզրկման ֆոնի վրա (վրացական կուպոնը, ինչպես հայտնի է, արժեզրկվում է ժամ առ ժամ): Վրացիներն այն կարծիքին են, թե մեր փորձն ուսումնասիրելով կարող են արժեզրկումից զերծ պահել առաջիկայում շրջանառության մեջ մտցվելիք վրացական լարին:

Համագործակցության լայն ասպարեզ կա նաեւ տարանցիկ առեւտրի բնագավառում երբ մեզ համար Վրաստանը միջանցք է դեպի Ռուսաստան եւ Սեւ ծովի ավազանի երկրներ, ապա Վրաստանի համար Հայաստանը ճանապարհ է դեպի Իրան: Պատահական չէ, որ արդեն ստեղծվում է հայկական-վրացական-իրանական համատեղ ձեռնարկություն, որը զբաղվելու է բեռնափոխադրման եւ տարանցիկ առեւտրի խնդիրներով: Այնպես որ, տնտեսության որոշ ճյուղերի ինտեգրացումը կարող է միայն փոխշահավետ լինել, իսկ միասնական տրանսպորտային համակարգը մեծապես կնպաստի տնտեսության եւ արտաքին առեւտրի զարգացմանը:

Մնում է հուսալ, որ Վրաստանի իշխանությունների համար այս ծրագրերը ոչ թե նախընտրական քարոզչության մաս են (որտեղ Վրաստանի հայերի համակրանքը շահելը շատ կարեւոր է), այլ գործունեության լուրջ ծրագիր, եւ Վրաստանի իշխանությունները վերջապես վճռականություն կունենան կարգուկանոն հաստատել իրենց տարածքում:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՊԱՏԱՀԱՐ

Ավերիչ հրդեհ «Մանկական աշխարհում»

Սկիզբը էջ 1

Մյուս երկու հարկերում խուճապային խառնաշփոթ էր: Հանրախանութի վաճառողուհիները, երբեմն նույնիսկ վտանգելով իրենց կյանքը, դուրս էին տանում ապրանքները, բայց նույն պահին շատ տղամարդիկ դիտողի դերում էին: Ամեն մեկը փրկում էր իր բաժնի ապրանքը: Հանրախանութի տնօրենը, բնական է, ի վիճակի չէր որեւէ հարցի պատասխանել: Հուզմունքը մեծ էր: Շենքը շրջապատված էր ոստիկանության ներկայացուցիչներով, դատախազության աշխատակիցներն արդեն սկսել էին տեղազննումը: Մայրաքաղաքի դատախազը մեզ հայտնեց, թե միայն տեղազննումը վերջացնելուց եւ հրդեհի հետքերը ուսումնասիրելուց հետո, այսօր իրենց կողմից կհարուցվի քրեական գործ: Այնուհետեւ կկազմվի հատուկ հանձնաժողով, որը կզբաղվի հանրախանութի կրած վնասների հաշվարկմամբ: Դատախազությունից ասացին նաեւ, թե որոշ փաստաթղթեր վառվել են, եւ արդեն իսկ դժվար կլինի գնահատել գումարը: Ըստ որոշ տվյալների, կորուստի նախնական գինը գնահատվում է մինչեւ 1 մլն ամերիկյան դոլար: Հանրախանութի աշխատակիցների ասելով, երրորդ հարկում վաճառվում էին ամենաթանկ ապրանքները, այդ թվում թանկարժեք կահույք: Համենայն դեպս, թե՛ ականատեսների, թե՛ հանրախանութի աշխատակիցների կարծիքով, հրդեհը չէր կարող բռնկվել էլեկտրականության միացումից, քանի որ այդ ժամերին էլեկտրաէներգիա չի եղել: Դա հաստատեց նաեւ մոտակա տներից մեկի բնակիչը: Վրդովված աշխատակիցների կարծիքով, կատարվածը ծրագրված [illegible] էր:

Առեւտրի նախարարության պատասխանատու պաշտոնյաներից մեկը հրաժարվեց որեւէ մեկնաբանություն տալ, նշելով, որ դեռ չորս տարի առաջ հանրախանութը հանվել է նախարարության ենթակայությունից եւ Երկաթուղու կողմից տրվել է մի ֆիրմայի: Առեւտրի նախարարությանը պատկանում է միայն այդ շենքի առաջին հարկի պարենային խանութը, ուր կրակը չէր հասել, եւ ապրանքները հասցրել էին տեղափոխել մի այլ տեղ:

Մինչդեռ Երկաթուղու լրատվական ծառայությունից տեղեկացրին, թե դեռ 1991 թ. դեկտեմբերի 18-ի Երկաթուղու կոլեգիայի 21/32 որոշման համաձայն հանրախանութի շենքը տրվել է «Շունուխ» կոոպերատիվին:

1933 թ.-ին շահագործման հանձնված հանրախանութը իր շինարարական առանձնահատկություններով լիովին համապատասխանում է վերոհիշյալ ժամանակաշրջանի կառուցողական ոճին, որին բնորոշ է նաեւ առաստաղների եւ տանիքի փայտյա ծածկը: Այդ հանգամանքը մեծապես նպաստեց հրդեհի տարածմանը, ինչպես նաեւ դրանով պայմանավորված նոր բռնկման օջախների առաջ գալուն: Հրշեջ ծառայության աշխատակիցների կարծիքով հիմնական դժվարությունը հենց գերանների իբրեւ հետագա հրդեհների հավանական օջախ, վնասազերծման մեջ է: Սակայն, էլեկտրաէներգիայի բացակայության պատճառով, շենքի հարակից ստորգետնյա ջրամբարում կուտակված ջուրը ցածր ճնշման պատճառով անհնար էր օգտագործել: (Հրշեջ մեքենաների ջուրը նախատեսված է ինքնուրույն օգտագործման սոսկ 10 րոպեի համար): Ջուր չէ, որ մեքենաներում եղած ջրի քանակությունը օգտագործելուց զուգահեռ հրշեջ պահպանությունը քաղաքային ջրմուղի ցանցից պահանջել է սկզբում հատկացնել ջրի համապատասխան ճնշում: Հրշեջները ստիպված էին մեծապես որոնել ՆԳ շտաբային ջրի նոր աղբյուրներ: Ջուր չկար նաեւ Հանրապետության հրապարակի ավազանում: Այդ ամենի հետ մեկտեղ շատ փողրակների մասնակցության հետեւանքով եղած ջուրը հանձնելու ժամանակ էր հենց փողրակի միջից, դրանով իսկ պակասեցնելով անհրաժեշտ ճնշումը: Հրշեջներից մեկը վնասվածքներով տեղափոխվեց հիվանդանոց: Բայցեւայնպես, դժվար չէ պատկերացնել, թե ինչպիսին կլինեին շենքի ընդհանուր վիճակը եւ հրդեհի ծավալը, եթե հրշեջները ուշացած ապահովվեին (3:24-ին) ժամանեին դեպքի վայր (3:29): Ավելին, նույն գիշերը բռնկվել էր եւս երկու հրդեհ (Մետրոպոլիտենի «Բարեկամություն» կայարանի մուտքայինում եւ Էջմիածնում), եւ այնտեղ նույնպես մեկնել էին հրշեջ անձնակազմեր:

Ըստ ՆԳՆ մամուլի կենտրոնի, հանրախանութում բռնկված հրդեհը մարելու աշխատանքներին մասնակցել են Երեւանի հրշեջ կայազորի 7 մեքենա, 2 մեխանիզացված սանդուղք եւ «Բրոնտո» տիպի մեկ ամբարձիչ: Ու թեեւ 8:25-ին հրդեհը հաջողվել էր տեղայնացնել, մ. 9-ից մինչեւ 11-ը ջրի ճնշման անկման պատճառով հրդեհը կրկին բորբոքվեց:

Այնուամենայնիվ, հրշեջ ծառայության աշխատակիցների կարծիքով, հնարավոր են նոր բռնկումներ: Փայտե գերանների եւ կահույքի զգալի կոտակումները, որոնք կարող են ծխալ դեռ մի քանի օր, միջին ուժգնության քամու դեպքում նորից կբռնկվեն: Նոր հրդեհի կանխման նպատակով շենքի կիսավեր սրահներում նախատեսված է կազմակերպել հատուկ հսկողություն, հանրախանութի ծառայող անձնակազմի եւ, հավանաբար, հրշեջ ծառայության առանձին ջոկատի կողմից:

Շուտով կսկսվի նաեւ շինարարական հանձնաժողովի աշխատանքը, որի ընթացքում կխտակեցվեն հանրախանութի վերականգնման հարցերը:

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Բարոնուհի Կոքսը արժանանում է նոր մրցանակի

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ: Մեծ Բրիտանիայի ամենահայտնի մարդասերներից մեկը՝ հայ ժողովրդի ջերմ բարեկամ բարոնուհի Քերոլայն Կոքսն այս գիշեր ստանալու է Ուիլբերֆորս հեղինակավոր մրցանակը, որը տրվում է մարդասիրական ասպարեզում մատուցած ծառայությունների համար: Այս գիշեր Վաշինգտոնի «Հիլտոն» հյուրանոցում տրվելիք մրցանակին նախապես արժանացել են ամերիկացի սենատորներ Սամ Նանը, Բիլ Արմստրոնգը, կոնգրեսմեն Ֆրանկ Վուլֆը եւ էկվադորցի դոկտ. Ջորջ Կրեստոն: Ինքը՝ Վիլյամ Ուիլբերֆորսը, որի անունով կոչվում է մրցանակը, 18-րդ դարում Բրիտանիայում մեծ պայքար է մղել ստրուկների վաճառքն արգելելու գործում:

Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի փոխխոսնակ Քերոլայն Կոքսի մարդասիրական գործունեության, մարդու իրավունքների պաշտպանության ամենակարեւոր բնագավառն է դարձել Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անկախության եւ վերապրելու պայքարին աջակցելը: Բարոնուհին այդ ժողովրդի վիճակին ծանոթացել է մարդասիրական տարբեր կազմակերպությունների ու մարդկանց դեպի Լեռնային Ղարաբաղ կատարված առաքելությունների ընթացքում, որից հետո ջերմ պաշտպանն է դարձել ղարաբաղցի ժողովրդի մղած պայքարին, քանի որ, ինչպես ինքն է ասում, իր հետաքրքրությունների կիզակետն են «մոռացված ժողովուրդները ու մոռացված տարածները, որոնք բնավ չեն երեւում հեռուստատեսության էկրաններին եւ թերթերի առաջին սյունակներին»:

Հիշեցնենք, որ ընդամենը մի քանի ամիս առաջ բարոնուհին արժանացել էր եւս մեկ մրցանակի՝ ՀԲԸ Միության «Կարոլին Փափազյան» տարեկան մրցանակին, որը ամեն տարի տրվում է հայ ժողովրդին նշանակալի ծառայություններ մատուցած օտարազգի գործիչներին:

Լեդի Կոքսը մտահոգություն է հայտնել ՀՀ նախագահին

Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ լեդի Կոքսը անցյալ ուրբաթ օրը նամակ է հղել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, խոր մտահոգություն հայտնելով վերջին շրջանում Հայաստանում մարդու իրավունքների ոտնահարման առթիվ: Հանրապետության մամուլում արդեն լույս տեսած այդ նամակում բարոնուհին, վերահաստատելով իր կառչածությունը մարդու իրավունքների հիմնական սկզբունքների հարգմանը, ցավ է հայտնում կառավարության կողմից այդ սկզբունքների ոտնահարման փաստերի առթիվ, ակնարկելով հատկապես ընդդիմադիր կուսակցությունների դեմ կատարված «ագրեսիվ ակտերին» եւ զանգվածային լրատվության միջոցների նկատմամբ կատարված սեղմումներին, որոնք կարեւոր են ժողովրդավարական հասարակության համար: Վերջում նա կոչ է արել ՀՀ նախագահին ապահովել Հայաստանում իսկական ժողովրդավարությունը եւ պաշտպանել մարդու հիմնական իրավունքները, ազատությունները, արդարությունը եւ օրենքի գերիշխանությունը:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Կառավարության 9 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅՈՒԼԻԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ԴԱՆԵԼ ՊԱԼԱԹԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ՍԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՊՀ. Հավասարների անհավասարության եւ մեկ դրսեւորում

Այս տարվա հունվարի 25-ին Մոսկվայում սկսվեց ԱՊՀ երկրների արտգործնախարարների հերթական նիստը, որի օրակարգում քննարկման էր ներկայացված 16 հարց: Ի թիվս այլոց, քննարկվեցին տնտեսական համագործակցության, Հայրենական պատերազմի հաղթանակի 50-ամյակի համատեղ միջոցառումների, Համագործակցության արտաքին սահմանների համատեղ պաշտպանության հարցերը եւ համապատասխան փաստաթղթերի նախագծերը: Վերջին փաստաթուղթը, ՌԴ սահմանապահ զորքերի գլխավոր հրամանատար գեներալ-գնդապետ Նիկոլայեւի վկայությամբ, չնայած Ուկրաինայի, Ադրբեջանի եւ Թուրքմենստանի ուրույն տեսակետներին, հաջողությամբ կարող է համաձայնեցվել մինչեւ Ալմաթիում փետրվարի 10-ին կայանալիք գագաթաժողովը:

ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Իվան Կորոտչենյայի վկայությամբ, անդամ երկրների դիվանագիտական ծառայությունների ղեկավարները դրսեւորեցին սերտաճման գործընթացներն արագացնելու ցանկություն, չնայած օրակարգի յուրաքանչյուր կարեւոր հարցի շուրջ համաձայնությունները ձեռք էին բերվում մեծ դժվարությամբ: Սերտաճման գործընթացների արագացման հարցում Կորոտչենյան կարեւորեց նաեւ փետրվարի 3-ին Մոսկվայում կայանալիք միջպետական տնտեսական կոմիտեի նիստը:

Դիտորդները առանձին հետաքրքրությամբ էին սպասում Ղազախստանի առաջարկած ԱՊՀ-ում խաղաղության եւ կայունության մասին պակտի նախագծի քննարկմանը, սակայն, դատելով մամլո ասուլիսի նյութերից եւ այլ տեղեկատվությունից, այն ուշադրության չի արժանացել:

Նկատի ունենալով, որ տվյալ առաջարկի նախաձեռնությունը պատկանում է Նուրսուլթան Նազարբաեւին, հիշեցնենք ընթերցողին, որ նա նաեւ հեղինակն է Եվրասիական միության հայեցի նախագծի, որից եւ օրգանապես բխում էր նոր նախաձեռնությունը:

Եվրասիական միության ստեղծման անհրաժեշտության մասին Նազարբաեւը սկսեց խոսել դեռեւս 1991 թ. դեկտեմբերից: Այն ժամանակ դա վերագրեցին Բելովեժյան «խաղից» նրան «դուրս թողնելուն»: Երկու տարի անց, երբ հարցականի տակ էր ԱՊՀ հետագա գոյությունը, սպասվում էր նրա ծրագրային նյութը Բիշքեկի գագաթաժողովում, սակայն նրան «չուզեցին լսել»: 1994 թ. հոկտեմբերին, Մոսկվայում, նա վերջապես նյութը ունեցավ, բայց նրան «չուզեցին հասկանալ»: Այդ գագաթաժողովից հետո Նազարբաեւն արդեն հրապարակայնորեն արտահայտեց իր դժգոհությունը: Շեշտելով, որ ԱՊՀ գործընթացները անարդյունավետ են եւ չեն ապահովում իրական հավասարություն, նա զգուշացրեց, որ զուտ «սլավոնական» միությունը անհեռանկար է:

Թե ինչ նկատի ուներ Ղազախստանի նախագահը, մենք փորձել ենք լուսաբանել «Ազգում» տպագրված «ԱՊՀ անդամները հավասար են, բայց ոմանք անդամներ ավելի հավասար են» հոդվածում (տես «Ազգ», 9 նոյեմբեր, 1994 թ.): Խոսքը վերաբերում էր Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի երկկողմ միջպետական հարաբերությունների շրջանակում առկա սերտաճման միտումներին, որոնք առաջ էին անցել ԱՊՀ սերտաճման գործընթացներից եւ, մեկնաբանների կարծիքով, կարող էին անվստահություն (գուցեեւ հիասթափություն) առաջացնել ԱՊՀ մյուս գործընկերների մեջ: «Իհարկե, դեռ վաղ է, գրել էինք այդ հոդվածում, հետեւություններ անել «սլավոնական» պետությունների համագործակցության հնարավոր ապագայի մասին, սակայն մեկնաբանների եւ դիտորդների վերլուծականները Օսոկինյան «հավասարների մեջ ավելի հավասարների» հնարավոր բացահայտման մասին, կարծում ենք, այն «պարզ հարցն» է, որ հետեւեց մոսկովյան գագաթաժողովին մամուլում տրված բավական լավատեսական գնահատականներին»:

Այժմ պատմությունը կարծես կրկնվում է: Նազարբաեւյան հերթական առաջարկը ուշադրության չի արժանացել. (Ռուսաստանը, սակայն, մեղմում է «հարցի դառնությունը» Ղազախստանի հարցում նրա հետ առանձնահատուկ միջպետական հարաբերություններ հաստատելով), մամուլը բարձր է գնահատել Ալմաթիի գագաթաժողովի նախապատրաստական աշխատանքները, իսկ միեւնույն ժամանակ...

Իսկ միեւնույն ժամանակ, Մինսկում այցով գտնվող Ռուսաստանի Դումայի ԱՊՀ գործադիր կոմիտեի նախագահ Կոնստանտին Զատուլինը մամլո ասուլիսում հայտարարում է. «Ռուսաստանում սերտաճման գործընթացում իրական եւ արդյունավետ առաջխաղացում հնարավոր է միայն բելառուսական ճակատում»: Նկատի ունենալով Բորիս Ելցինի առաջիկա այցի ընթացքում ստորագրման նախապատրաստվող փաստաթղթերը, Զատուլինը նշել է, որ «Մաքսային միության», «Ազատ առեւտրի» եւ այլ տնտեսական պայմանագրերի ստորագրումից հետո անխուսափելի է Ռուսաստանի եւ Բելառուսի ռազմական միավորումը (հիշեցնենք, որ անցած շաբաթ նման պայմանագրեր Ռուսաստանի հետ կնքեց Ղազախստանը, իսկ Ուկրաինան նախապատրաստվում է ստորագրման): Ավելին, Զատուլինն անգամ փակելով հետդարձի բոլոր ճանապարհները, խոսել է Դումայի եւ Բելառուսի Գերագույն Խորհրդի համատեղ նիստ անցկացնելու մասին, այն բանից հետո, երբ Ռուսաստանի Պետդումայի եւ համապատասխանաբար Բելառուսի Գերագույն խորհրդի որոշումներ կընդունեն Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միավորման մասին: Այդ նպատակով առաջարկվել է երկուստեք անցկացնել խորհրդարանական քննարկումներ, որոնք «կզոդեն» բելառուս-ռուսական հարաբերությունները: Նման միջոցառում անցկացնելու համար փետրվարի 2-ին Մինսկ կժամանի Ռուսաստանի Դումայի նախագահ Իվան Ռիբկինը:

(Ուրեմն ի՞նչ: Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միավորումը համարենք կայացած պատմական փա՞ստ): Վերոհիշյալ հոդվածում գրել էինք, որ օրենսդիրները շտապելով իրենց վրա էին վերցրել ոչ հստակ գործադիր իրավասություններ: Տվյալ դեպքում, կարծում ենք, Կոնստանտին Զատուլինը նույնպես մի փոքր շտապել է, քանի որ նույն այդ օրերին ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինի առաջիկա այցը Բելառուս նախապատրաստելու շրջանակներում Մինսկում էր գտնվում ՌԴ արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Կոզիրեւը: Այցի ընթացքում համաձայնեցվեց բարիդրացիության եւ համագործակցության մասին բելառուսա-ռուսական քաղաքական մեծ պայմանագիրը, ստորագրվեցին հյուպատոսական կոնվենցիան, Ռուսաստանի եւ Բելառուսի արտգործնախարարությունների միջեւ քաղաքական խորհրդակցությունների մասին արձանագրությունը:

Ռուսաստանի արտգործնախարարը հանդիպումներ ունեցավ Բելառուսի նախագահի, խորհրդարանի նախագահի, վարչապետի, ինչպես նաեւ արտգործնախարար Վլադիմիր Սենկոյի հետ: Երբ առաջին երեք հանդիպումների մասին տեղեկությունները իրենց խիստ հակիրճ ու պաշտոնական բնույթով հնարավորություն չեն տալիս եզրահանգումներ անել, ապա վերջին հանդիպման որոշ մանրամասները ստիպում են լրջորեն խորհել: Պարզվում է, որ Բելառուսի արտաքին գործերի նախարարը Ռուսաստանի իր գործընկերոջ հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարել է, թե Բելառուսը իր համար հստակեցրել է հիմնարար հետեւյալ գաղափարները. ինքնիշխանության պահպանումն ու ամրապնդումը եւ ազգային տնտեսական շահերի պաշտպանումը: Միաժամանակ Վլադիմիր Սենկոն «հասկացրել» է Անդրեյ Կոզիրեւին, որ արտաքին քաղաքականությունում Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների առաջնայնությունն առայժմ կպահպանվի, բայց դրանց ուղղվածությունը կորոշվի ոչ թե Մոսկվայում, այլ Մինսկում:

Այստեղ, հետեւելով պատգամավոր Արշակ Սադոյանին, կարելի էր շատ զարմանալ, որ մեր զարմանքը կարող է հարուցել որեւէ մեկի զարմանքը: Ասվում է, որ աջ ձեռքը չգիտե՞, թե ինչ է անում ձախը... Չէ՞ որ խոսքը ոչ թե օրենսդիրների եւ գործադիրների սովորական հակասությունների մասին է, այլ ինքնիշխանության պետականության եւ ազգային շահերին առնչվող հարցերում բեւեռացված դիրքորոշման: Իհարկե, նման իրադրությունը կարիք ունի ավելի խոր վերլուծության, որը կարող է առանձին խոսակցության առարկա դառնալ: Իսկ մեզ առայժմ մնում է ավելացնել հետեւյալը. կդառնա՞ Բելառուսը «ամենահավասարը հավասարների մեջ» կպարզվի շատ շուտով ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինի պաշտոնական այցից հետո: Այնժամ պարզ կդառնա նաեւ, թե ո՞ւմ համար է նախատեսված «ամենահավասարների» կարգավիճակը Անկախ պետությունների համագործակցության «հավասար» անդամների միջեւ:

[illegible]

ՉԵՉՆԻԱ

Գրոզնիում ռուսական զորքերը գրավել են նոր շրջաններ

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի կառավարության մամլո ծառայության հաղորդման համաձայն, իրադրությունը Չեչնիայում վերջին մեկ օրում մնում էր լարված: Դաշնակցային զորքերի ուժերի ու միջոցների մասնատմանն ուղղված անօրինական զինված կազմավորումների գործողությունները ձախողվել են: Հաղորդման համաձայն, Գրոզնու բանտի շրջանում աղբեջանցի վարձկանների՝ «Գորշ գայլեր» կուսակցության ներկայացուցիչների գրոհի կասեցման ընթացքում զոհվել է 18 գրոհային, երկուսը գերի է վերցվել: Ավելի ուշ այդ գերիները փոխանակվել են երեք ռուս ռազմագերիների եւ նրանց երկու մայրերի հետ:

Դաշնակցային զորքերը Գրոզնու կենտրոնում գրավել են Սունժա գետի կամուրջը եւ Լենինգրադսկայա փողոցի երկու տուն: Քաղաքի արեւելյան մասում գրավվել է տեխնիկումի շենքը, վերահսկողության է տակ են առնվել առաջին միկրոշրջանից հարավ գտնվող Կիրովի պողոտայի մի քանի բաղամասեր: Հրետանին շարունակում էր ոչնչացնել անօրինական զինված կազմավորումների կրակակետերը Լենինի պողոտայի, տուբերկուլյոզային հիվանդանոցի, «Մինուտկա» հրապարակի շրջաններում, ինչպես նաեւ Արգուն բնակավայրի արեւմտյան ծայրամասում: Ավիացիան երեք կրակակետ է ոչնչացրել Գրոզնիից 25 կմ արեւմուտք գտնվող Սեմաշկիի շրջանում:

Սերգեյ Ռոգով. «Չեչնիան կարող է արել ռուս-թուրքական մրցակցությունը»

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԲ: Չեչնիայի իրադարձությունների հետեւանքով Ռուսաստանը կարող է ներքաշվել մահմեդական աշխարհի հետ ռազմական առճակատման մեջ, հայտարարեց ազգային անվտանգության եւ միջազգային հարաբերությունների հարցերի ռուսաստանյան կենտրոնի նախագահ, ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ինստիտուտի փոխտնօրեն Սերգեյ Ռոգովը: Նրա կարծիքով, դա բացասաբար կանդրադառնա նաեւ մյուս թեժ կետերի վրա:

Ռոգովը ընդգծեց, որ «Իսլամական խորհրդաժողով կազմակերպությունը, ինչպես Աֆղանստանի պատերազմի ժամանակ, քննադատական դիրք է բռնել Ռուսաստանի նկատմամբ»: Նրա կարծիքով, Չեչնիայի ճգնաժամը կարող է «արել Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի մրցակցությունը հանուն աշխարհաքաղաքական գերակշռության», ինչպես նաեւ «կդժվարացնի ԱՊՀ-ի վերածումը իրական միջազգային կազմակերպության»: Անցյալ տարի նկատված վերամիավորման միտումը կարծես թե արգելակվել է, ավելացրեց գիտնականը:

Ռոգովը վստահ է, որ Չեչնիայի ճգնաժամը ուժեղացրել է Արեւմուտքից Ռուսաստանի մեկուսացման միտումները, որոնք առկա էին նաեւ նախքան Չեչնիայի պատերազմը: «Դա եւս մի վկայությունն դարձավ եվրախորհրդին Ռուսաստանի անդամակցության հետաձգումը», ասաց նա:

Մինչդեռ Ռուսաստանի ներքգործնախարարության կոլեգիայի չորեքշաբթի օրը կայացած նիստում խոսվեց այն մասին, որ ներքին զորքերը եւ ՆԳ մարմինները ընդհանուր առմամբ ապահովել են Չեչնիայի Հանրապետության տարածքում գործող անօրինական զինված կազմավորումների եւ ելուզակախմբերի զինաթափման խնդիրների կատարումը: Ներքին զորքերի ուժերով ոչնչացվել է 242 միավոր ռազմական տեխնիկա, այդ թվում 144 միավոր զրահատեխնիկա, 31 միավոր ավիատեխնիկա: Վերահսկողություն է հաստատված մի շարք շրջանների, բնակավայրերի, մայրուղիների եւ Գրոզնիի կարեւոր օբյեկտների նկատմամբ:

ՏԱՐԱԾՔ

Ռուս-չինական սահմանում բարդ իրադրություն

ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԲ: Չնայած Ռուսաստանի եւ Չինաստանի տնտեսական ու մշակութային հարաբերությունների զարգացմանը, իրադրությունը ռուս-չինական սահմանում մնում է շատ բարդ, երեկ հայտարարեց Հեռավորարեւելյան սահմանապահ օկրուգի զորքերի հրամանատար, գեներալ-լեյտենանտ Ալեքսանդր Գոլբախը Խաբարովսկի երկրամասի վարչակազմի եւ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ: Նրա խոսքերով, ավելանում է սահմանի խախտման դեպքերի թիվը, գլխավորապես Չինաստանի քաղաքացիների կողմից: եթե 1993 թ. եղել էր նման 1396 խախտում, ապա 1994 թ. դրանց թիվը հասավ 1508-ի: Չինացի ձկնորսները ավելի ու ավելի հաճախ են փորձում Ռուսաստանի ջրերում գիշատիչ ձկնորսությամբ զբաղվել պայթուցիկ եւ թունավոր նյութերի գործածմամբ:

Կանցկացվի բալթյան երկրների նախագահների հանդիպում

ՌԻԳԱ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԲ: Փետրվարի 8-ին Յուրմալայում տեղի կունենա Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի նախագահների հերթական հանդիպումը: Նրանք մասնավորապես կքննարկեն բալթյան պետությունների սահմանապահ եւ մաքսային ծառայությունների աշխատանքի եւ միջազգային ասպարեզում գործունեության համակարգման հետ կապված հարցեր: Նախագահները կմասնակցեն խաղաղարար ուժերի բալթյան գումարտակի ուսումնական կենտրոնի բացման արարողությանը:

Իրանը դրական դեր է խաղում տարածաշրջանում

ԹԵՀՐԱՆ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրանի ԱԳՆ խոսնակ Մահմուդ Մահմուդին ԱՄՆ պետքարտուղարի հայտարարության կապակցությամբ նկատել է, թե Իրանը, որն ունի 1200 կմ ջրային տարածք Պարսից ծոցի նման ռազմավարական տեսակետից կարեւոր շրջանում, ոչ միայն ապակայունացնող գործոն չէ, այլեւ որոշիչ դեր է խաղում տարածաշրջանում անվտանգության եւ կայունության ապահովման գործում: Իրանի ԱԳՆ ներկայացուցիչը նաեւ ավելացրել է. «Մենք դեմ ենք ամեն տեսակի ակտիվության, որի նպատակը տարածաշրջանի իրադրության ապակայունացումն է: Մենք համոզված ենք, որ Պարսից ծոցի իրավիճակը նախկինում ուղղակի թե անուղղակի ապակայունացվում էր դրսից:

ՄՈԼԴՈՎԱ

Կշարունակվեն բանակցությունները 14-րդ բանակի դուրսբերման շուրջ

ՔԻՇՆԵՎ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԲ: Մի խումբ ռուս դիվանագետներ եւ զինվորականներ պաշտպանության դեսպան Վլադիմիր Կիսաեւի գլխավորությամբ Մոլդովիա ժամանեցին այդ հանրապետության տարածքից 14-րդ բանակի դուրսբերման պայմանների շուրջ բանակցությունները շարունակելու համար: Ինչպես հայտնեցին Մոլդովիայի ԱԳՆ-ում, եռօրյա այցի ծրագրով նախատեսվում են այցելություն Տիրասպոլ, ռազմական հարցերին առնչվող խորհրդակցություններ պաշտպանության նախարարությունում եւ հանդիպում հանրապետությունում ԵԱՀԿ մշտական ներկայացուցչությունում: Այցի ընթացքում կշարունակվի անցյալ տարվա հոկտեմբերին 14-րդ բանակի կարգավիճակի, դուրսբերման պայմանների ու ժամկետների շուրջ ստորագրված ռուս-մոլդովական հիմնական համաձայնագրին կից լրացուցիչ փաստաթղթերի մշակումը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ժողովրդավարական Սահմանադրության ընդունումը դառնում է իրական

«Ազգի» հարցերին պատասխանում է ՀՀ ԳԽ սահմանադրական հանձնաժողովի անդամ, իրավագիտության դոկտոր Վլադիմիր Նազարյանը

ՀՀ ԳԽ սահմանադրական հանձնաժողովի շուրջ վեցամյա գործունեության արդյունքում մշակվել է Հանրապետության հիմնական օրենքի միասնական նախագծի յոթ գլուխներից չորսը։ «Ազգը» ժամանակին (26, 27.10.94 թ.) անդրադարձել է որպես հիմք ընդունված նախագծի 1-ին և 2-րդ գլուխներում կատարված փոփոխություններին և լրացումներին։ Ստորև լուսաբանվում են այդ նախագծի Ազգային ժողովին և կառավարությանը վերաբերող գլուխների նոր դրույթները և հոդվածները։

— Ո՞րն է Ազգային ժողովի սահմանադրական կարգավիճակում կատարված առանձնակի փոփոխությունը։

Դա որպես հիմք ընդունված նախագծի 61 հոդվածում տեղ գտած օրենքի դոմենի վերացումն է, օրենքի գերակայության սկզբունքի ամրագրումը և դրա իրականացման կառուցակարգի (մեխանիզմի) սահմանումը։

Որպես հիմք ընդունված նախագծի Ազգային ժողովին վերաբերող գլխի բերած ամենից էական բերությունը նրանում օրենքի գործողության մի նեղ շրջանակի դոմենի գոյությունն էր, հարցերի այն սպառիչ ցանկի սահմանումը, որից դուրս Ազգային ժողովն իրավասու չէր օրենսդրական գործունեություն իրականացնել։ Անհնար է նույնիսկ պատկերացնել, թե ինչ դոմենն ինչ բացասական ազդեցություն կարող էր թողնել հանրապետության օրենսդրական համակարգի կազմավորման վրա։ Բավական է ասել, որ այդ դոմենից (հետևաբար նաև Ազգային ժողովի օրենսդրական ներգործության դաշտից) դուրս էին մնացել հանցագործությունների և պատիժների սահմանումը, դատարանակազմությունը, ֆինանսական և բնական պաշտպանությունն ու ընտանիքի և հասարակական կյանքի բազմաթիվ այլ բնագավառներ։ Օրենքի որևէ դոմենի գոյությունն անընդունելի է հատկապես մեր հանրապետությունում, որի առջև այսօր ծառացել են կառուցվածքային և ամբողջական օրենսդրական համակարգ ստեղծելու կենսական հիմնահարցեր։

Օրենքի դոմենի սահմանման հետևանքով հիմնովին ոտնահարվել էր նաև առանց այդ էլ որպես հիմք ընդունված նախագծում անտեսված օրենքի գերակայության սկզբունքը, փաստորեն ճանաչվել էր օրենքի ներգործությունից դուրս գտնվող հասարակական հարաբերությունների բազմաթիվ ոլորտների գոյությունը։

Սահմանադրական հանձնաժողովը նոր միասնական նախագծի 6 հոդվածում ամրագրել, որ «Հայաստանի Հանրապետությունում երաշխավորվում է օրենքի գերակայությունը» և սույն հիմնովին փոխարինեց օրենքի դոմենն ու դրանով իսկ Ազգային ժողովի օրենսդրական ներգործության ոլորտում ընդգրկեց հասարակական կյանքի առանց բացառության բոլոր բնագավառները։

Վերջապես նաև որպես հիմք ընդունված նախագծում տեղ գտած նոր մի ներքին Ազգային ժողովի պատգամավորներին հասցեագրված գոյատևման նրանց կողմից ընդունվելիք ակտերի անվավերության մասին։ Սահմանադրությունը հիմնական օրենք է և անթույլատրելի է այն շփոթել ոլորտային մասերի գործելակերպի այս կամ այն կողմը կանոնակարգող ընթացակարգային նորմերի հետ։ Մասնավորապես չի կարելի Սահմանադրության միջոցով հրահանգավորել, ասենք Ազգային ժողովին, թե նա ի՞նչ անտեսներ կրող ակտեր պետք է ընդունի այս կամ այն հարցը լուծելիս։ Նման հրահանգչական բնույթ ունեին որպես հիմք ընդունված նախագծի 61 և 62 հոդվածները, որոնք հիշեցնում էին նախկինում իրավաբանական բուհերում և ֆակուլտետներում դասավանդվող «Խորհրդային շինարարություն» կոչվող գիտության ուսումնական ձեռնարկը, որն ըստ էության տարբեր մակարդակների խորհուրդների պատգամավորներին ուղղված խրատների հավաքածու էր։

— Օրենքի գերակայության սկզբունքի սահմանադրական ամրագրման կարևորությունը, անշուշտ, ժողովրդավարական օրենսդրական համակարգի ստեղծման նախապայման է։ Սակայն հանձին Ազգային ժողովի գործ ունենք հենց օրենսդրական մարմնի հետ, որը կարող է օրենքներ ընդունելով ընդլայնել իր լիազորությունների շրջանակն ի հաշիվ մյուս իշխանությունների իրավասության։ Կանխվա՞ծ է արդյոք նման փաստերի հնարավորությունը։

Հիմնովին։ Այդ նախագծի 50 հոդվածում բացառվել է օրենքների միջոցով Ազգային ժողովի իրավասությունն ընդլայնելու որևէ հնարավորություն, հստակ դրույթ է ամրագրվել, համաձայն որի «Ազգային ժողովի լիազորությունները սահմանված են Սահմանադրությամբ» և ոչ թե օրենքներով։ Նման օրենքների ընդունումը կհակասի նաև նախագծի 6 հոդվածին, համաձայն որի «Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված օրենքները, ինչպես նաև Սահմանադրությանը և օրենքներին հակասող ճանաչված մյուս իրավական ակտերն իրավաբանական ուժ չունեն»։

Որպես հիմք ընդունված նախագծում հստակություն չկար Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամկետի խնդրում, այնտեղ սոսկ ասված էր, որ «Ազգային ժողովն ընտրվում է չորս տարի ժամկետով»։ Ինչպե՞ս է լուծված այս հարցը միասնական նախագծում։

Լրացված է և այդ բացը։ 51 հոդվածում սահմանված է, որ «Ազգային ժողովի լիազորությունները ավարտվում են նրա ընտրություններին հաջորդող չորրորդ տարվա հունիսին նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի բացման օրը, երբ սկսվում են նորընտիր Ազգային ժողովի լիազորությունները»։

Հստակություն է մտցվել նաև Ազգային ժողովի հերթական ընտրությունների անցկացման և նրա առաջին նստաշրջանի գումարման ժամկետներում։ Որպես հիմք ընդունված նախագծի համապատասխան դրույթը («Ազգային ժողովի ընտրությունները անցկացվում են նախորդ գումարման Ազգային ժողովի լիազորությունների ավարտման օրը») ասես թե պատճենահանվել էր վերը նշված ռումինական ծննդակից և ակամա հիշեցնում էր սովետական տարիների կրկնվող «ընտրությունները» կոչված այն խեղկատակությունը, երբ խորհուրդների բոլոր պատգամավորները «ընտրվում» 99,99 տոկոսի ձայներով «ընտրվում էին» մեկ օրում։ Բացի դրանից, այդ նախագիծը մեկ ամսով ընդհատում էր օրենսդիր մարմնի գործունեությունը, սահմանելով, որ «նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նիստը գումարվում է ընտրությունից հետո երեսուներորդ օրը»։

Միասնական նախագծում վերացվել են և այս բացերը. 56 հոդվածում սահմանվել է, որ «Ազգային ժողովի հերթական ընտրություններն անցկացվում են նրա լիազորությունների ավարտին նախորդող վաթսուն օրվա ընթացքում։ Նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանը գումարվում է պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն երկու երրորդի ընտրությունից հետո երկրորդ հինգշաբթի օրը»։

Ի տարբերություն որպես հիմք ընդունված նախագծի, մինչև Ազգային ժողովի նախագահի ընտրությունը նրա նիստերը վարելու է ոչ թե կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահը, որի ներկայությունը անգամ Ազգային ժողովում, մեղմ ասած, բացատրության կարիք ունի, այլ տարիքով ավագ պատգամավորը։

Հստակություն է մտցվել նաև Ազգային ժողովի հերթական նստաշրջանների ժամկետներում, սահմանվել է, որ «Ազգային ժողովի հերթական նստաշրջանները գումարվում են տարեկան երկու անգամ. սեպտեմբերի երկրորդ երկուշաբթի օրից մինչև դեկտեմբերի երկրորդ չորեքշաբթին և փետրվարի առաջին երկուշաբթի օրից մինչև հունիսի երկրորդ չորեքշաբթին» (հոդված 57)։

Նոր դրույթ է ամրագրվել նաև արտահերթ նստաշրջանների անցկացման առնչությամբ, սահմանվել է, որ «Արտահերթ նստաշրջանն անցկացվում է նախաձեռնողի սահմանած օրակարգով և ժամկետում ու չի կարող տևել վեց օրից ավելի» (նույն տեղը)։

— Ի՞նչ փոփոխություններ են կատարվել պատգամավորների կարգավիճակն ամրագրող դրույթներում։

Դրանք մի քանիսն են։ Այսպես, որպես հիմք ընդունված նախագծից հանվել է «Պատգամավորն անձեռնմխելի է» դատ էության ավելորդ դրույթը, քանի որ ժողովրդավարական Սահմանադրությունը երաշխավորում է ոչ միայն պատգամավորի, այլև յուրաքանչյուր անձի անձեռնմխելիությունը, որը և ամրագրված է նախագծի 18 հոդվածում։ Այս գլխում խոսքը գնում է ոչ թե պատգամավորի անձեռնմխելիության, այլ դրա լրացուցիչ երաշխիքների մասին։

Վերջիններս սահմանելիս, միասնական նախագիծը հստակ առանձնացնում է պատգամավորի կարգավիճակից բխող գործողությունների երաշխիքները դրանք զերծ պահելով Ազգային ժողովի հայեցողությունից։ 54 հոդվածում ասված է, որ «Պատգամավորը չի կարող հետապնդվել և պատասխանատվության ենթարկվել իր կարգավիճակից բխող գործողությունների, այդ թվում Ազգային ժողովում հայտնած կարծիքի համար, եթե այն զրպարտություն կամ վիրավորանք չի պարունակում»։

Ինչ վերաբերում է պատգամավորի կարգավիճակի հետ առնչություն չունեցող գործողությունների երաշխավորվածությանը, ապա նախագիծը սահմանում է, որ «Պատգամավորը չի կարող կալանավորվել, քրեական պատասխանատվության կամ վարչական կարգով դատական պատասխանատվության ենթարկվել առանց Ազգային ժողովի համաձայնության» (նույն տեղը)։

Հաջորդ 55 հոդվածում նոր դրույթ է ամրագրվել, համաձայն որի պատգամավորի լիազորությունները կարող են վաղաժամկետ դադարեցվել ոչ միայն իր կարգավիճակի հետ անհամատեղելի պաշտոն զբաղեցնելու, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության կորուստ, դատարանի վճռով կամ անգործունակ ճանաչվելու դեպքում, ինչպես նախատեսված էր որպես հիմք ընդունված նախագծում, այլև այն դեպքում, երբ նա առանց հարգելի պատճառի բացակայել է Ազգային ժողովի միևնույն նստաշրջանի կեսից ավելի նիստերից։ Լրացման նպատակը պատգամավորների կարգապահական պատասխանատվության ուժեղացումն է։

Օրենքներն այնքանով են իրական և արդյունավետ, որքանով դրանց կիրառումն ապահովված է անհրաժեշտ նյութա-ֆինանսական միջոցներով։ Այլապես կարելի է ընդունել հրաշքներ խոստացող, սակայն իրականում անկիրառելի օրենքներ, որոնք, լինելով մեռելածին, կմնան որպես թղթի վրա տպագրված բարեմաղթություններ։ Ինչպե՞ս է լուծվել Ազգային ժողովի կողմից ընդունվելիք օրենքների կիրառման նյութա-ֆինանսական ապահովության խնդիրը միասնական նախագծում։

Դա, իրոք, սկզբունքային նշանակություն ունեցող հարց է, որի ոչ համարժեք լուծումն օրենսդրությունը կարող է վերածել պատրանքի։ ԳԽ-ի գործունեությունը ցույց է տալիս, որ երբեմն առանձին պատգամավորներ, անտեսելով իրենց իսկ կողմից հաստատված պետական բյուջեի իրական հնարավորությունները և տոգորված ժողովրդի աչքին լավ մարդ երևալու մարմաջով, հաճախ են գալիս պետության եկամուտները նվազեցնող կամ ծախսերն ավելացնող օրինագծերի առաջարկով՝ անտեսելով դրանց անկիրառելիության հանգամանքը։

Միասնական նախագիծը կայուն արգելք է դրել նման փայլերի առջև։ Հաշվի առնելով, որ Ազգային ժողովի հաստատած պետական բյուջեի կատարման իրավունքը վերապահված է կառավարությանը, նախագծում սահմանվել է, որ «Պետական եկամուտները նվազեցնող կամ ծախսերն ավելացնող օրենքների նախագծերն Ազգային ժողովը քննարկում է միայն կառավարության համաձայնությամբ» (հոդված 62)։ Այս դրույթը նախապես կանխում է Ազգային ժողովի և կառավարության արհեստական առճակատման վտանգը և հիմքեր է ստեղծում նրանց համագործակցության համար։

— Ի՞նչ փոփոխություններ են կատարվել օրենսդիր և գործադիր իշխանությունների փոխհարաբերությունները կարգավորող դրույթներում, մասնավորապես ինչպե՞ս է ապահովված կառավարության գործունեության նկատմամբ Ազգային ժողովի վերահսկողության իրականացումը։

Կատարված փոփոխությունները կրում են էական բնույթ և դրանցում հաշվի են առնվել ինչպես օրենքի գերակայության, այնպես էլ իշխանությունների տարանջատվածության սկզբունքների պահանջները։

Կառավարությունը գործում է Ազգային ժողովի կողմից ընդունված օրենքների շրջանակում, որն օրենսդիր մարմնի կողմից գործադիր իշխանության նկատմամբ իրականացվող համապարփակ վերահսկողության գրավականն է։ Ըստ որում, միասնական նախագիծը նման վերահսկողության կրող ճանաչում է հենց Ազգային ժողովին և ոչ թե նրա այս կամ այն ներքին կառուցվածքային ստորաբաժանումը, ինչպիսիք են, ասենք, մշտական հանձնաժողովները։ Դրանով իսկ բացառվում է վերջիններիս կողմից կառավարության և նախարարությունների ընթացիկ գործունեության նկատմամբ ամենօրյա և մանրակրկիտ խնամակալություն հաստատելու հնարավորությունը։ Անհրաժեշտ է գիտակցել, որ օրենքի գերակայության սկզբունքն ամենևին էլ չի ենթադրում կառավարությունը վերածել օրենսդիր մարմնի գործադիր հավելվածի։ Ժողովրդավարական պետություններում այդ սկզբունքը գործում է օրենսդիր և գործադիր (ինչպես նաև դատական) իշխանությունների տարանջատման և միմյանց նկատմամբ հակակշիռներ ունենալու հիմնադրույթի հետ համատեղ և շաղկապված։

Միասնական նախագիծը ելնում է նաև կառավարության վստահելի լինելու նախապայմանից, ուստի նրա կազմավորումը կապում է Ազգային ժողովի կողմից վստահության արտահայտման հանգամանքի հետ։ Այդ նպատակին է ծառայում միասնական նախագծի իր բովանդակությամբ միանգամայն նոր 61 հոդվածը, որում նախատեսված է. «Կառավարությունը նորընտիր Ազգային ժողովի կամ իր կազմավորումից հետո քսանօրյա ժամկետում Ազգային ժողովի հավանությանն է ներկայացնում իր գործունեության ծրագիրը Ազգային ժողովում դնելով իր վստահության հարցը։

Կառավարությանն անվստահություն հայտնելու որոշման նախագիծը կարող է ներկայացվել պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ երրորդի կողմից վստահության հարցը դնելուց հետո ոչ շուտ, քան քսանչորս ժամվա ընթացքում։ Կառավարությանն անվստահություն հայտնելու որոշման նախագիծը քվեարկության է դրվում ներկայացվելուց ոչ շուտ, քան քառասունութ և ոչ ուշ, քան յոթանասուներկու ժամ հետո։ Որոշումն ընդունվում է պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ։

Կառավարությանն անվստահություն հայտնելու որոշման նախագիծ չներկայացվելու կամ նման որոշում չընդունվելու դեպքում, նրա գործունեության ծրագիրը համարվում է հավանության արժանացած։

Անվստահություն հայտնելու որոշման ընդունման դեպքում, վարչապետը հանրապետության նախագահին է ներկայացնում կառավարության հրաժարականի մասին»։

Այսպիսով, միասնական նախագծում հենց սկզբից լուծվում է կառավարության վստահության հարցը. կամ Ազգային ժողովը, հավանություն տալով կառավարության ծրագրին, վստահություն է հայտնում նրան, կամ էլ կառավարությունը հրաժարական է տալիս։ Այլ կերպ ասած, միասնական նախագիծը բացառում է Ազգային ժողովի վստահությունը չվայելող կառավարության գոյությունը։ Մինչդեռ նման վստահության առկայության դեպքում, «Ազգային ժողովը կարող է կառավարության ծրագրի օրենսդրական ապահովման նպատակով, կառավարության առաջարկությամբ նրան լիազորել ընդունելու օրենքի ուժ ունեցող որոշումներ, որոնք գործում են Ազգային ժողովի կողմից սահմանված ժամկետում և չեն կարող հակասել օրենքներին» (հոդված 64)։

Շարունակությունը հաջորդ համարում

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Լիտվայի իրավակարգի և ազգային անվտանգության մարմինները կարողացան գտնել այն կծիկի ծայրը, որ տանում է դեպի մաֆիական խոշոր այն խմբավորումը, որը Լիտվայում և դրանից դուրս, բաց երևույթին, զբաղվում է տարբեր ռադիոակտիվ նյութերի տեղափոխմամբ, առևտրով և խարդախությամբ: Անվտանգության մարմիններն արդեն վաղուց տարբեր աղբյուրներից տեղեկություններ էին ստանում, որ Կաունասյան սենյակի փոխարեն ուրանի առևտրականներին տարան ոչխարի ոտք, անվտանգության գերատեսչության, թեև նրանք սկզբում դա չհասկացան: Փորձաքննության առաջին իսկ արդյունքները սառնասիրտ ծառայողներին ցնցեցին. ճանաչական տվյալներով, մի հանք կիլոգրամ ուրան պարունակող բեռնարկղը ծառայությունում էր ժամում 800 միլիոնների, որը մի հանք տասնյակ անգամ գերազանցում է բնական բեռնարկղում եղել է ուրան-238 ուրան-235-ի խառնուրդներով, որը կարող է օգտագործվել նաև Իգնալինայի ԱԷԿ-ի ռեակտորներում: Արդյոք սա երկու տարի առաջ հափշտակված ուրա՞նն է:

ԱԷԿ-ից կատարված միջուկային հափշտակման գործերի քննությունը վաղուց ընդհատվել է, բայց հետագա կանխատեսումը կարծես ընդհանուր առմամբ իրականանում է: Համենայնդեպս, այժմ հաստատ

ԼԻՏՎԱ

Միջուկային մաֆիան ցույց է դուրս գալիս

Կաունասում Լիտվայի հատուկ ծառայությունները միջուկային սպեկուլյանտների ձերբակալման գործողությունը կատարեցին հատկապես. կաունասցի ուրան վաճառողներ Յ. Վիլչինսկասը և Վ. Կարչաուսկասը ստանց հարկադրանքի, սեփական կամքով եկան Լիտվայի ղեկավարության գերատես-չության:

սում և երկրի ողջ այլ հատվածներում առանձին հարահացիներ փնտրում են գերեֆֆեկտային ուրանի գնորդներ, որի կիրառության մասին խոսելն անգամ ավելորդ է: Առևտրականներին հանցանքի վարում բանն այնքան էլ դժվար չէրում: Մինչդեռ շատ ավելի դժվար է պարզել, թե ուրանը կոնկրետ որտեղից է բերվում Լիտվա, ինչու է միջուկային մաֆիան սկսել յուրացնել Լիտվայի ցույցը, այն օգտագործելով հիմնականում որպես տարանցիկ ճանապարհ, և ով է կանգնած միջուկային առևտրականների թիկունքին:

Ներկայանալով որպես հեղինակավոր գնորդներ, ղեկավարության աշխատողները կապ հաստատեցին կասկածյալներ Յ. Վիլչինսկասի և Վ. Կարչաուսկասի հետ և անմիջապես համոզվեցին, որ գտել են հենց. վերջիններս նրանց առաջարկեցին նմուշ 15 գրամ չհարստացված ուրան-238: Սկսվեց սակարկություն: Կաունասցիներն ուզում էին մեկ կիլոգրամ ուրանը վաճառել 2000 դոլլարով: Երբ նկատի ունենանք կեղծ գնորդների ախորժակը, որոնք լիք ուզում էին գնել մեկնակես ցենտներ ուրան, ապա վաճառողները ոչինչ է ստանային մոտավորապես 300 հազար դոլլար: Անվտանգության աշխատակիցների գրպաններում կար ընդամենը 3 հազար դոլլար, ուստի նրանք նախ վճարեցին կանխավճարը, ապա առևտրականների հետ մեկնեցին Վիլնյուսի «գաստենյակ» հանձնելու մնացած գումարը: Ձիրմայի գրասենյակի

ֆոնդը:

Անմիջապես խուզարկություններ անցկացրին: Դատախազությունը և անվտանգության գերատեսչությունը նոր գտածոների մասին առանձնապես շատ չեն խոսում, սակայն հայտնի դարձավ, որ կասկածվում է ևս երկու մարդ: Ձերբակալվել է մեկ միջնորդը: Ի դեպ, ճենիչների խոստովանությամբ, այս անգամ ևս բռնվում «մանր ձուկ» է: Շատերն ընդամենը միջնորդներ են, այնինչ առայժմ չի հաջողվել գտնել միջուկային մաֆիայի հետքը, որը ճարտկորեն օգտագործում է արագ դառնալու ձգտողներին, իսկ ինքը մնում է ստվերում:

Լիտվայի ղեկավարության գերատեսչության գլխավոր տնօրեն Յ. Յուրգյալիսի կարծիքով, գտյությունն ունի երկու վարկած, ներքին և արտաքին: Երկ դարզվի, որ ուրանն օգտագործվում է որպես ատոմակայանի վառելիք, ապա այն բերվել է կամ հափշտակվել է Իգնալինայի ԱԷԿ-ից: Պատահական չէ, որ խուզարկություններ կատարվեցին ատոմային էներգետիկների քաղաք Վիսագինասում: Ինչպես հայտնի է, անցյալ հանք երկու տարի առաջ կայանի աշխատողներից մեկը հափշտակել էր ուրանի մոտ 100 կիլոգրամանոց կասետ կամ ռմանոցակել էր դրա հափշտակմանը: Այն գնահատվում է մոտ 50-60 հազար դոլլար: Մինչև օրս կասետը չի հայտնաբերվել: Ձիզիկայի ինստիտուտում անցկացված փորձաքննության վերջին տվյալների համաձայն, վերջերս առգրավված

հայտնի է, որ Լիտվայում ռադիոակտիվ նյութերի առևտուր լայնորեն ծավալվել է: Կասկած չկա, որ դրա բարգավաճմանը նպաստում են Ռուսաստանի միջուկային մատակարարները. ռադիոակտիվ հումքը բերվում է միայն այնտեղից: Իգնալինայի ԱԷԿ-ը նույնպես հումք է ստանում հիմնականում Ռուսաստանից:

Լիտվայի ծանոթ բախանցած տեղեկությունների համաձայն, ներկայումս երկրի սև շուկայում «շրջում է» մոտ 100 կիլոգրամ ուրան: Բացառված չէ, որ Վիսագինասը լինի միջուկային մաֆիայի այն կենտրոններից մեկը, որոնք կապկածի տակ են Լիտվայի դատախազությունում: Նման կասկածամտության համար պատճառներն ավելի քան բավարար են: Կարած կասեփ ամբողջի պատմությունը կարելի է հավելացնել նաև վերջերս հաղածի բնակիչներից մեկի ավտոտնակից ցիրկոնիումի հափշտակման փորձը, որի բնթացքում զոռը գրկվեց կյանքից: Ինչպես տեսնում ենք, խաղագումարը շատ մեծ է: ԱԷԿ-ի անվտանգության վիճակի մասին բերեա կարելի է դատել բարձ օրինակով. վերջերս գիշերով ԱԷԿ-ի տարածքից զողացան 21 տոննա տարբեր կարելներ: Հարկ է նշել, որ կայանի տարածքը խստությամբ պահպանվում է, հատկապես միջուկային տեխնիկական հանրահայտ դեպքերից հետո: Եվ այնուամենայնիվ, հափշտակումները շարունակվում են:

«Իզվեստիա», 31 հունվար

ՀԱՄԱՌՈՏ

Յոթնյակը Ռուսաստանին կոչ հանի շարունակել բարեփոխումները

ՔՅՈԼՆ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Տորոնտոյում այս շաբաթ կայանալիք արդյունաբերապես զարգացած երկրների ֆինանսների նախարարների հանդիպման ժամանակ Մեծ յոթնյակի ներկայացուցիչները մտադիր են Ռուսաստանին կոչ անել շարունակելու տնտեսական բարեփոխումները: Այդ մասին Բոննում հայտարարեց Գերմանիայի կառավարության մամլո խոսնակ Դիտեր Ֆոգելը: Նրա խոսքերով, արևմտյան տերություններին հատկապես մտահոգում են Ռուսաստանի բյուջեի դեֆիցիտը, սղաճը և «ռուբլու փլուզումը»:

ԱՄՆ-ը Մեքսիկային 20 մլրդ դոլլար կտա պեսոն փրկելու համար

ՄԵՔՍԻԿՈ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: ԱՄՆ-ի վարչակազմը Մեքսիկայի կառավարությանը ծանուցեց, որ այդ երկրին 20 մլրդ դոլլար է հատկացնում մեքսիկական պեսոն փրկելու համար: Մեքսիկայում բռնկված ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով տեղական արժույթի գինն ընկավ գրեթե 20 տոկոսով: Միջազգային արժութային հիմնադրամը և զարգացած երկրների կառավարությունները ֆինանսական կայունացման նպատակով Մեքսիկային հատկացրել են ընդամենը 50,759 մլրդ դոլլար: Դա 20-րդ դարում մեկ առանձին երկրի հատկացված ամենամեծ օգնությունն է:

Հնդկաստանի վարչապետը զոհ է իր ընդդիմադիրներից

ՆՈՐ ԴԵԼԻ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՏԱՍՍ: Հնդկաստանի վարչապետ Ռաոն վստահություն հայտնեց, որ իր ողեգրած տնտեսական ազատականացման քաղաքականությունը պիտի շարունակվի և արագ տեմպ ընդունի: Հրապարակային հայտարարությամբ հանդես գալով, նա գոհունակությամբ հայտնեց վերջերս ընդդիմադիր 2 կուսակցությունների կազմած շրջանային կառավարությունների մասին, որոնք, իր ասելով, ավելի ոգևորված կողմնակիցներն են տնտեսական ազատականության և բարեփոխումների, քան իր պատկանած կուսակցության շատ պատասխանատուներ:

ԱՄՆ

«Անտեսանելի» օդանավի գաղափարը ամերիկացիներին հուշել էր խորհրդային գիտնականը

Վերջերս հաղցկեղից մահացավ ամերիկացի ականավոր օդանավաշինարար Բեն Ռիչը: Նա 69 տարեկան էր: «Լոկհիդ էյրկրաֆթ կորպորեյշնի» առաջատար նախագծողի և մենեջերի անվան հետ են կապված ԱՄՆ-ի ռազմական ավիացիայի պատմության ամենագրավիչ էջերը:

Նրան էին պատկանում ամերիկյան ռազմաօդային ուժերում լավագույնը դարձած շատ ինքնաթիռների նախագծեր, այդ թվում հանրահայտ «անտեսանելի» օդանավ F-117A-ինը, որը հայտնի է «Սթելս» անունով:

Հենց Ռիչի խոստովանությամբ, «Սթելսի» ստեղծման գաղափարը ինքը հաղել է խորհրդային գիտնականի ամսագրային հոդվածից, որն ըստ երևույթին չէին նկատել խորհրդային զինվորականները: Հոդվածը նկատել էր Կալիֆորնիայի նահանգի Բերբանկ քաղաքում, «Լոկհիդ» գործարանում աշխատող ռադարային գործի մի մասնագետ: Նա անմիջապես գնահատել էր դրա կարևորությունը, բերել Ռիչին, և կառուցելն սկսել էր ոտնվել: Ինչպես խոստովանել է ինքը՝ Ռիչը, «Սթելսի» տեխնոլոգիան փաստորեն հանձնվել է իրեն, և իր բախտը բերել է: 1975 թ. Ռիչը դարձավ նախագծի փոխնախագահ և գլխավոր մենեջեր: Նախագիծն այնքան գաղտնիացված էր, որ Ռիչը ստիպված եղավ միաժամանակ փոխել ազգանունը և կոչվել Բեն Դուվը:

Ռիչը «Լոկհիդում» աշխատեց 40 տարի, ստեղծելով ռազմօդանավերի մոտ 20 տեսակ: Ձեռնարկությունը կրում էր «Հոսած նմուշների ֆաբրիկա» մականունը: Բանն այն է, որ այն արտադրում էր հեղինակիչ զազեր, որոնցով պարուրվում էր ամբողջ շրջապատը: Նախագահ Ջիմի Քարտերի ազգային անվտանգության գծով նախկին օգնական Զբիգնև Բժեզինսկու խոսքերով, «Հոսած նմուշների ֆաբրիկան» եզակի վայր էր, որտեղ ստեղծվում էին գաղտնի օդանավեր, որոնք մեծապես գերազանցում էին նախկին եղած բոլոր պատկերացումները:

«Սթելսի» ստեղծման համար Բեն Ռիչը ստացավ ԱՄՆ օդագնացության ազգային ընկերակցության բարձրագույն պարգևը՝ Քոլիերի մրցանակը և գերազանց ծառայության մեդալ, որը խաղաղ ժամանակ անձանց տրվող բարձրագույն զինվորական պարգևն էր:

1991 թ. սկզբներին Ռիչն անցավ թոշակի: Բայց դրանից հետո նա տարավ իր խոշորագույն հաղթանակը՝ հաջողության հասավ «Լոկհիդի» հիմնական մրցակից «Նորթրոփ կորպորեյշն» ընկերության հետ ծավալված մրցակցության մեջ, որի շնորհիվ իր ֆիրման ստացավ է կնքի 100 մլրդ դոլլար ընդհանուր արժողությամբ պայմանագրեր (խոսքը «Սթելս» տեխնոլոգիաների կիրառմամբ գերարդիական կործանիչների կառուցման մասին է):

Մինչև օրս, սակայն, ոչ ոքի հայտնի չէ, թե որտեղ է գտնվում այն «խորհրդային գիտնականը», որի գաղափարից օգտվել էր Ռիչը:

«Իզվեստիա», 28 հունվար

ԲԱՐԲԵՐ

Իտալիա. Չիչոլինայի խաչակրաց արշավանքը

Պոռնոաստղեր իրենց մասնագիտությունը թողնելուց հետո կարող են զբաղվել ինչով ասես: Օրինակ, այդպես պատահեց իտալացի դերասանուհիներ Դեբորա Կապրիոլոյի և Էվա Ռոբինսի հետ: Առաջինը, որը հայտնի էր Տինտո Բրասի էրոտիկ ֆիլմերի տեսարաններից, այժմ գլխավոր դերն է կատարում իտալական «Նոր ալիքի» առավել «ինտելեկտուալ» կինոռեժիսորիչ Ֆրանչեսկո Արկիբուջիի վերջին ֆիլմում, որը կոչվում է «Փակ աչքերով»: Նա հուսալի է կատարում այդ դերը: Իսկ իր սեռն արդեն փոխած Էվա Ռոբինսը, որը իտալացի սպորտսմեններին ցուցադրել էր «Փլեյբոյ» հանդեսում տպագրված իր մի շարք մերկ նկարներով, հաջողությամբ իր իսկ դերն է կատարում Ակետանդրո Բենվենուտիի «Դեղեցկուհին բարում» կատակերգությունում:

Բայց անհամեմատ ավելի փոխակերպումը կատարվել է Իլոնա Ստալլերի հետ, որն ավելի շատ հայտնի է իր Չիչոլինա մականունով: Իտալիայի խորհրդարանում արմատական կուսակցության այդ նախկին պատգամավորը, որն արդեն մի հանի ամիս է, ինչ պայքարում

է նկարիչ Ջեֆ Կոոնսից ունեցած որդուն պահելու իրավունքի համար, դադարել է նկարահանվել պոռնոգրաֆիկ տեսարաններում և մտադիր է այսուհետև նվիրվել ընտանիքի պաշտպանության խնդիրներին: Լինելով Մանկան իրավունքների ընկերակցության մարտիկ, նա խաղաղիկներ և դրամ հանգանակեց Ծննդյան տոների և Ամանորի համար և հույս ունի իր համբավն օգտագործել Իտալիայի օրենսդրության հետագա զարգացման նպատակով: Ինչպես հայտնի է, արտասահմանում ապրող նրա կողակիցը երեխային պահում է իր մոտ և Չիչոլինային բույլ չի տալիս զբաղվել երեխայի խնամքով: Չիչոլինան ուզում է Իտալիայի օրենսդրության մեջ անհնար դարձնել երեխայի առևանգումը արտասահմանում ապրող ծնողի կողմից: Հետաքրքիր է, որ Իլոնա Ստալլերի ձեռնարկած այդ խաչակրաց արշավանքն արժանանում է Հռոմի կարդինալ Ռիֆֆիի հավանությանը, որն Իտալիայում համարվում է խիստ բարքերի ամենանշանավոր ջատագովներից մեկը:

«10 ռուբլ», 21 հունվար 1995

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

Երևանի շրջակայքում, 50 աշխատակիցներով արտադրական ձեռնարկությունը փնտրում է վարչարարական բաժնի ղեկավար:

Աշխատանքի բնույթն է՝ նամակագրություն, հաշվապահություն, կադրերի հաշվառում, հարկային օրենսդրություն և օրենսդրական կանոնների, գրասենյակային աշխատանքի իմացություն:

Համակարգչային տեխնիկայի (windows), անգլերեն, գերմաներեն կամ ֆրանսերեն լեզուների (գրավոր և բանավոր) տիրապետումն անհրաժեշտ է:

Ձեռնարկությունն առաջարկում է լավ աշխատավարձ, հնարավոր է և հետագա առաջխաղացում:

Թեկնածուները, նախաձեռնող խառնվածքով, գործնական փորձառությամբ վարչարարական բնագավառում, մասնագիտական լավատեղյակությամբ, պատասխանատվության զգացումով և ներկայանալի արտաքինով, կարող են ներկայացնել փաստաթղթերը ինքնակենսագրություն CV (օտար լեզվով), աշխատանքային բնութագրերի, կրթության վկայականների պատճենները, հետևյալ հասցեով.

Դեմիրճյան 62:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սփյուռք

Հայտնի է, որ բնույթե առայժմ չկա հիմնարար գիտական գրականություն, սակայն ցարդ 1915 թ. հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ հրատարակվել է հարուստ փաստագրական գրականություն ինչպես սփյուռքում, այնպես էլ Հայաստանում:

Վերջին տարիներին դրանց գումարվեցին զանազան աշխատություններ, ականատեսների ցուցմունքների գրառումներ, տեսաժապավեններ, որոնցում այսօր արդեն ներկաները պատմում են անցյալի ողբերգական իրադարձությունների մասին, որոնք չեն ջնջվում հիշողությունից: Վերջապես, կան նաեւ փաստաթղթեր, որոնք հյուսիս, 60 կմ հեռավորության վրա, ողջեցի լուսանկարներին հայկական քարավանների հետքերը: Մեզ ուղեկցում էր այն տարիների իրադարձությունների ականատեսներից, նախկին ուսուցիչ Կարո Համալյանը: Մի անգամ, դա 1930 թվականին էր, մեկնեցինք հարեւան գյուղ մեր գնելու, պատմում էր Համալյանը: Երեքով էինք, Գեւորգ անունով մի դասանի, նրանցից մի քիչ ավագ ընկեր Ռաշիդը եւ ես: Ճանապարհին գյուղացիներից մեկը ձմերուկ էր վաճառում: Երբ մոտեցանք, Ռաշիդը արգելեց ձմերուկ գնել, ասելով, որ Սեֆեր Դահին կնեղանա: Նա ուրիշ ոչինչ չավելացրեց: Սատանցի լինելով, նա սաձները ստորանալում էին իրենց ողբալի ճանապարհը:

Վասպուրականի մարտնչող հայերը դեպի հարավ էին նահանջում Պարսկաստանի միջով: Մեր օրերին այստեղով անցնող հայ վարորդները պատմում են փրկված հայերի հետ հանդիպումների մասին, որոնք կորցրել են ազգային արմատները, մոռացել մայրենի լեզուն եւ բռնի իսլամացվել, սակայն հիշում են իրենց ծագման մասին: Այս եւ բազմաթիվ այլ դեպքերի մասին են պատմում ալբոմի բազմաթիվ լուսանկարները, որոնք պահվում են Վիոլեթ Ճեպեճյանի անվան գրադարանում:

Ալբոմի հեղինակները գրում են ի-

Տառապանքների երկար ճանապարհը

Նոր հրատարակություն 1915-ի ցեղասպանության մասին

Մեծ եղեռնի 80-ամյակի նախօրյակին Հալեպում «Վիոլեթ Ճեպեճյան» մշակութային ֆոնդի հրատարակությամբ եւ սփյուռքի հայտնի հասարակական գործիչ դոկտոր Ռոբերտ Ճեպեճյանի նախաձեռնությամբ եւ խմբագրությամբ լույս է տեսել մի ստվար ալբոմ «Բռնագաղթի հայ կարավաններու երթուղիները 1915-ին Սուրիոյ տարածքին» վերնագրով:

մնացորդներն են Թուրքիայի գործողությունները, հայ մշակույթի հուշարձանների, հայ եկեղեցիների ոչնչացումը, պատմության աղավաղումը, այժմեն էթնիկական ցեղասպանությունը: Դրա հետ մեկտեղ, ցեղասպանության պատմության մեջ կան նաեւ սպիտակ բծեր: Եղեռնի հանցագործությունների հավելվածը չի կարող լրիվ համարվել առանց լուսանկարչական փաստաթղթերի, որոնք լուսաբանում են բռնագաղթի ճանապարհը: Այժմ դժվար է վերստեղծել ցեղասպանության ամբողջական պատկերը: Թուրքիայի տարածքում կատարված լուսանկարչական վկայությունները շատ քիչ են: Լուսանկարչական փաստաթղթերի ավելի հարուստ հավաքածու հնարավոր եղավ հավաքել միայն հայերի քարավանների այն ճանապարհներից, որոնք գտնվում են Սիրիայում: Սակայն ո՞ւմ մտքին կգար բռնել նման աշխատանքը, ով այսօր, տասնյակ տարիներ անց, կփորձեր ստեղծել քարավանների հետքերով լուսանկարչական պատմությունը: Բարեբախտաբար, գտնվեց մեր հայրենակիցը, որը վաղուց ի վեր զբաղվում է փաստաթղթերի հավաքմամբ եւ որը պատրաստակամորեն հայտնեց կատարել դոկտոր Ճեպեճյանի կողմից առաջարկված առաքելությունը: Պատանի տարիներից աշխատելով նավթարդյունահանման ընկերությունում, 30 տարվա ընթացքում, աշխատանքի բերումով, նա ծայրից ծայր անցավ Սիրիական անապատը: Հիանալի տիրապետելով արաբերենին, նա ամենուրեք հանդիպում էր հնաբնակներին, որոնք լավ գիտեին այդ վայրերը եւ ուսումնասիրելով տարիների ողբերգական ուղին, մտապես հավաքում էր բնակավայրերի, ջրի ճամբարների, բարեկամ ուղեկցության կենտրոնների, արյունալի հավելվածների վայրերի եւ դրանց կատարողների մասին տեղեկություններ: Մի քանի տարի առաջ տեղացի լուսանկարիչ Դանիել Պետրոսյանը առաջարկեց պատմության համար ստեղծել նյութերի մի բանկ: Նա պատրաստակամորեն հայտնեց ուղեկցել լուսանկարիչ Հակոբ Գրիգորյանին եւ ետ ու առաջ անցնել ամբողջ ճանապարհը, վերստին այցելել իր բոլոր ծանոթներին, հարցուփորձել այն կայաններին, որոնց հետ նա աշխատել էր 30 տարվա ընթացքում: Բոլոր այդ լուսանկարները օգտագործվել են Հալեպում լույս տեսած ալբոմում:

Մի այլ ճանապարհով էին տարել Կիլիկիայից, Կենտրոնական եւ Արեւմտյան Անատոլիայից արտաքսված հայերին: Նշված երթուղու մի այլ կենտրոն երկաթգծի Բաբի կայանն էր, այժմ գտնվում է Սիրիայի տարածքում: «1989 թ. հունիսյան մի կիրակի մենք մեկնեցինք Բաբի երկաթուղային կայանը, որը գտնվում է Հալեպից

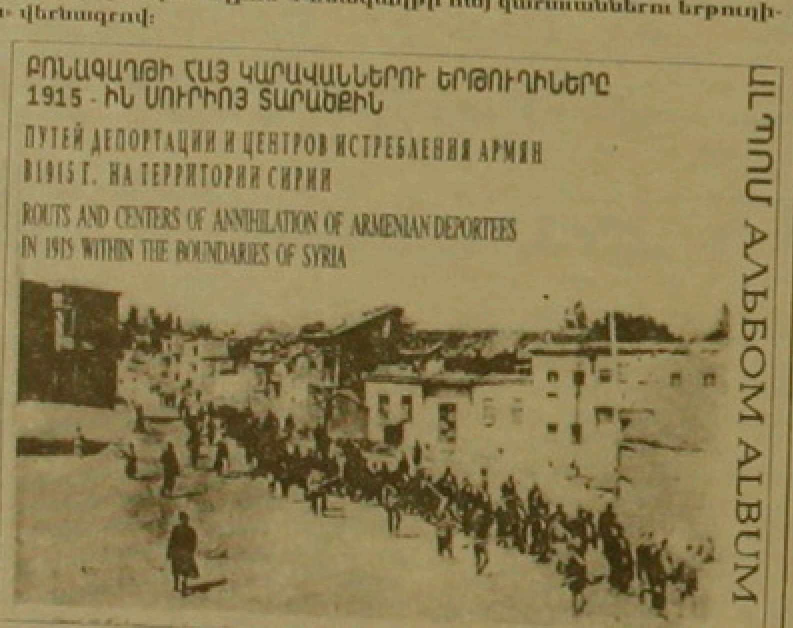

Սեֆեր Զենում մի փոքր ցուցակ ունեն: Արյունալի դեպքերի ժամանակ նա բարեկամների օգնությամբ այնտեղից գաղտնի դուրս բերվեց այստեղ: Նա գործի մեջ մտավ որպես աշակերտ, իսկ մի քանի տարի անց դարձավ ցուցակի տերը: Ես ուզեցի հասկանալ, թե ինչու չէր կարելի գնել այդ ձմերուկները: Տեսնելով, որ հարցը տալիս է երեխան, Սեֆեր Դահին այն թողեց անպատասխան: Միայն մի քանի տարի անց 1935-ին, երբ ես արդեն մեծ էի, նա բացեց գաղտնիքը: Սեֆեր Դահին ականատես էր եղել այն ողբերգական իրադարձություններին, որոնք տեղի էին ունեցել 1915-ին Բաբում: Արտաքսված տասնյակ հազարավոր հայեր իջեւանեցին կայարանին մոտ դաշտում անպաշտպան, խաղաղ, ծարավ, քաղցած... Տիֆը համաճարակ էր, օրական հազարավոր մարդիկ էին մահանում, դիակները մնում էին անթաղ: Երկաթգիծը կառուցող գերմանացիները վախենալով նոր համաճարակից, ստիպեցին դիակները այրել: Դա կատարվեց ամենապարզունակ ձեւով: Այրված մարմինների ճարպը տեղ-տեղ նույնիսկ փոխել էր հողի գույնը: Անցան տարիներ, բնակչությունը չմոռացավ, չի մոռացել իր հողի վրա կատարված ոճրագործությունները եւ մինչեւ հիմա էլ նրանցից մոտ արգելված է համարվում ուտելիքի մեջ օգտագործել այս դաշտում աճեցված որեւէ բան...»:

Առաջաբանի հեղինակը բերում է բազմաթիվ տվյալներ արտաքսված հայերի ճակատագրի մասին: Այսպես, օրինակ, դեպի հարավ ուղղված քարավանները միշտ չէ, որ ընթանում էին ոտքով: Շատերին տեղափոխում էին երկաթգծով: Սկզբից նրանց կենտրոնացնում էին Հալեպում: Այստեղ երկու կայարան կար դեպի Բաղդադ եւ Դամասկոս: Նրանց, ովքեր հասել էին Բաղդադ, քշում էին դեպի Դեր Զորի անապատ, իսկ Դամասկոս հա-րենց դժվարությունների մասին: Նրանք այդպես էլ չկարողացան գտնել հավաստի վկայություններ հայկական քարավանների երթուղիների մասին, որոնք ուղղված էին Հալեպից դեպի հարավ՝ Համա, Հոմս եւ Դամասկոս: Սիրիայի այդ մասը 70 տարիների ընթացքում ունեցել է բազմաթիվ խոշոր վերափոխումներ, լիովին փոխվել են բնակավայրերի տեսքը, խափանվել եւ ավերվել են նախկին ճանապարհները, հողի երեսից ջնջվել են մահվան նախկին ճամբարները:

«Դիմելով այդ բնակավայրերի այսօրվա բնակիչներին, գրում են գրքի հեղինակները, մենք այստեղ տեսնում էինք ժողովրդական հիշողության շարունակողների դրսեւորումը: Սակայն նրանց հետնորդների թվում մենք տեսնում էինք նաեւ նրանց, ովքեր վերապրել են անապատի անցումը: Սակայն չեն պահպանվել նույնիսկ բանավոր պատմությունները: Հետեւաբար, այն ոչ շատ լուսանկարչական նյութերը, որոնք մեզ հաջողվեց հավաքել, խորհրդանշական բնույթ ունեն»:

«Մեծարգո ընթերցող, գրում է դոկտոր Ռոբերտ Ճեպեճյանը, մեր աշխատության ներկայացված լուսանկարների շարքը մի համեստ լումա է պատմության մեջ, որ մենք՝ Հալեպի հայկական համայնքի ներկայացուցիչներս, մեր պարտքը համարեցինք: Դա ավելի շատ մի նյութ է, որի վրա կարող է աշխատել մասնագետ-պատմաբանը: Մենք ոչ հնարավորություն, ոչ էլ մասնագիտություն ունենք լրիվ ծավալով ստեղծել մեր ժողովրդի լուսանկարչական տարեգրությունը...»:

Մեզ մնում է միայն հայտնել այս չափազանց արժեքավոր ալբոմը ստեղծողների անունները. խմբագիր Ռոբերտ Ճեպեճյան, ձեւավորողներ Հակոբ Գրիգորյան եւ Ռոբերտ Ճեպեճյան, տեխնիկական ղեկավար Մինաս Բյուքլյան, մեկնաբան Նասիբ Թոմյան, դիզայներ Սարգիս Ջախարյան:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԼՅԱՆ

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Ուզո՞ւմ եք բիզնեսի մեջ խորանալ, դիմեք ՀԶՀ-ին

Վերջերս ՏԱՍԻՍ-ը (Տեխնիկական օժանդակություն ԱՊՀ երկրներին) Եւրամիության նախաձեռնությամբ կազմակերպված իր նախագծերով բավականաչափ աշխուժացրել է մայրաքաղաքի կյանքը:

ՏԱՍԻՍ-ի օգտակար նախագծերից է Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների հիմնադրամի՝ ՀԶՀ (AFSME) ստեղծումը, որին խանիցս անդրադարձել ենք մեր թերթի էջերում: Նախագիծն իր գործունեությունը սկսել է 1994-ի մարտից եւ Եւրամիության կողմից երկու տարվա ֆինանսավորում ունի:

ՀԶՀ գրասենյակը տեղավորված է Խանջյան 19 հասցեի չորրորդ հարկում: Հիմնադիր անդամներն են՝ Վաճառականների միությունը, «Աստղ», «Անի» ֆինանսական կորպորացիան, Առեւտրաարդյունաբերական պալատը: ՀԶՀ հիմնական նպատակը՝ օժանդակել փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների սեկտորին: Հայաստանի տնտեսական կյանքում այն այսօր մեծ կարեւորություն ունի: Կազմակերպում է բիզնեսին նվիրված տարբեր դասընթացներ, աջակցում ձեռնարկություններին եւ անհատ ձեռներեցներին՝ բիզնես ծրագիր նախապատրաստելու գործում: Մեր հանրապետության տնտեսության բարեփոխմանն ու կարգավորմանը կնպաստի շուկայական համակարգին անցումը: Այդ ասպարեզում փորձի պակասն ու արհեստական գիտելիքների բացակայությունը կհաղթահարվեն ՀԶՀ կազմակերպած ուղեցույց դասընթացներում, որոնց մասնակցում են Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի դասախոսները, օտարերկրյա փորձագետներ, խորհրդատուներ: Խաղաղության կորպուսից կցված փորձագետ Ադամ Ռոուզերը ֆինանսական գծով բիզնեսի խորհրդատուն է: Դասընթացները տարվում են հոլանդական «FACET» եւ գերմանական «GTZ» կոնսորցիումների անմիջական ղեկավարությամբ: ՀԶՀ կողմից կազմակերպված դասընթացները ընդգրկել են հետեւյալ թեմաները՝ ֆինանսական գործերի ղեկավարում, բյուջեի պլանավորում, կանխիկ դրամի հաշվապահություն, մարքեթինգ եւ այլն: Հատկապես հետաքրքրություն են առաջացրել նորաձեւության եւ նորաձեւության պատմության վերաբերյալ անցկացված դասընթացները:

Պակաս կարեւոր չէ այն հանգամանքը, որ այս հիմնադրամը ունի նաեւ խորհրդատվական կետ, որը հավակնող եւ սկսնակ ձեռներեցներին իրազեկ է դարձնում սեփական գործ սկսելու եւ այն զարգացնելու փորձին: Միջազգային բանկերից ու կազմակերպություններից օգտվել ցանկացողներին ՀԶՀ-ն օգնում է իրենց ձեռնարկության բիզնես ծրագիրը կազմելիս, առաջարկում համապատասխան տեղացի եւ օտարերկրյա փորձագետների օգնությունը: Դիմե՛ք Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների հիմնադրամին եւ կշահեք:

Ա. Հ.

ԵՐԵՎԱՆ

Իսկ մայրաքաղաքում սպասում են Վանաձորի թատրոնին

1994-ի վերջերին Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի տրոհմամբ կազմավորվեցին երկու ինստիտուտներ՝ գեղարվեստի եւ թատերական արվեստի: ՀՀ բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարությունը խորհրդակցական կարգով դիմեց մշակույթի նախարարությանը եւ հետեւելով նախարարությունից «ստացված» խորհրդին, գեղարվեստի ինստիտուտի ռեկտորի պաշտոնում նշանակեց նկարիչ, պրոֆեսոր Արամ Իսաբեկյանին (նախկին գեղարվեստաթատերականի պրոռեկտոր), իսկ թատերական արվեստի ինստիտուտի ռեկտորի պաշտոնում՝ Վանաձորի Աբելյան թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Վահե Շահվերդյանին:

Բնականաբար, բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարության հետաքրքրությունների շրջանակում առաջին հերթին ինստիտուտն է, իսկ թե ինչ ճակատագիր կունենա Վանաձորի Աբելյան թատրոնը հիմա գեղարվեստական ղեկավարից զրկվելու դեպքում, նախարար Վարդգես Գնունին պատասխանեց, որ «Վահե Շահվերդյանի ներդրած ջանքերն արդեն բավականաչափ պայմաններ են ստեղծել թատրոնի հետագա գործունեության համար: Առավել եւս, որ իր խնդրանքով եւ մեր համաձայնությամբ նա երկար ժամանակ դեռ կհովանավորի իր թատրոնը: Նշանակված ռեժիսորն, ի վերջո, իրավունք ունի ստեղծագործել թե՛ Երեւանում, թե՛ Վանաձորում, ինձ համար տարբերություն չկա: Բացի այդ, նրա նշանակման հիմնական նպատակն եղել է Երեւանի թատերական արվեստի ինստիտուտում ուսանողական թատրոնի վերստեղծումը, հատկապես, որպես մշտական գործող թատրոն: Իսկ այս թատերաշրջանն արդեն Երեւանում կընդգրկի նաեւ ՆԺԻ ուսանողական թատրոնը»:

Մնում է հարցնել Վահե Շահվերդյանին, թե ո՞ր թատրոնն է իր նպատակը լինելու, նյութական ու հոգեւոր ինչպիսի՞ ջանքեր կլինի Երեւան-Վանաձոր-Երեւան անընդհատ ծախսը, եւ արդյո՞ք ստեղծագործական հաջող կյանքներ կլինեն Վանաձորի թատրոնի համար վերջնական նպատակ էին...

Ռ. Խ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նվիրված Իրանի հեղափոխությանը

Իրանի Իսլամական հեղափոխության հաղթանակի 16-րդ տարելիցի կապակցությամբ համերգներ են տեղի ունենալու փետրվարի 3-ին՝ Աբովյան քաղաքում, փետրվարի 4-ին՝ Երեւանի ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում, փետրվարի 6-ին՝ Էջմիածնում, փետրվարի 8-ին՝ Աշտարակում: Համերգներն սկսվելու են ժամը 15-ին: Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատունը բոլոր ցանկացողներին հրավիրում է այդ միջոցառումներին:

Կողոպտվել է կոմս Սուվորովի թանգարանը

ԿԻԵՎ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՄԱ ՊՐԵՍՍ ՍԵՐՎԻՍ: Տիմանովկա գյուղում կողոպտվել է Սուվորովի թանգարանը: Ուկրաինայի ՆԳՆ հասարակական կապերի կենտրոնից հաղորդում են, որ թանգարանի շենք մտած անհայտ անձինք այնտեղից դուրս են բերել մի շարք արժեքավոր ցուցանմուշներ, մասնավորապես, հրազեն եւ սառը զենք, փաստաթղթեր եւ այլն: Կատարվում է հետաքննություն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հանգուցյալ արձակագիր, լրագրող Վիկտոր Բալայանին հրաժեշտ տալու սգո արարողությունը կկայանա այսօր, ժամը 11-ից, Երեւանի գրողների տանը (Բաղրամյան, 3):

Գեղագիտական դաստիարակության հանրապետական կենտրոնը

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է

7-12 տարեկան տղաների մրցույթ արական երգչախմբի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 17-ին, ժամը 15-ին:
Հասցեն՝ Արամի 8
Հեռ. 58-77-72, 56-16-04

digitised by A.R.A.R.@

ՁՅՈՒԴՈ

Ճապոնիան կորցնում է իր հորինած մարզաձեւը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ, Վալանս, Ֆրանսիա

1882թ. Ձիգորո Կանո անունով ճապոնացի բարձրաստիճան մի անձնավորություն, որն ավարտել էր ճապոնական մարտաձեւերի համալսարանը, հնարեց նոր մարզաձեւ, որը կոչվեց ձյուդո: Նա [illegible] արեւմտյան շատ երկրներում, տարածելու նոր սպորտաձեւը, որը ճապոնական ավանդական մի քանի մարտաձեւերի խառնուրդ էր: Ճապոնիան գրեթե մեկ դար իշխեց ձյուդոյի բնագավառում, նվաճելով աշխարհի բոլոր բարձրագույն տիտղոսները: Բայց վերջին 20-30 տարիների ընթացքում արեւմտյան երկրում մասսայականություն ձեռք բերեցին արեւմտյան այնպիսի մարզաձեւեր, ինչպիսիք են բեյսբոլը կամ ֆուտբոլը: Նոր սպորտաձեւերը սկսեցին ավելի շատ հետաքրքրել ճապոնացիներին, որոնք էլ, աստիճանաբար հեռանալով ձյուդոյից, մոռանում են իրենց ավանդական մարզաձեւը. «Հիմա Ճապոնիայում ձյուդոն իր նշանակությունը կորցրած մարզաձեւ է», հայտարարում է ճապոնացի մի լրագրող: Մի քանի տարի առաջ ձյուդոյի աշխարհի ամենամեծ չեմպիոններն Տոկիո էին մեկնում, որպեսզի ղեկի իրենց սպորտաձեւի հայրենիք ուխտագնացությամբ ավելի հզորանան: Բայց հիմա չեմպիոնները, որոնք ծնվում են Փարիզում, Մոսկվայում, Լոնդոնում եւ այլուր, երբեք չեն մտածում Ճապոնիա գնալ իրենց վարպետությունը բարելավելու համար: Վերջերս եվրոպական եւ ասիական շատ երկրներ ճապոնացի մարզիչների մեծ կարիք ունեն, այնպիսի մարզիչների, որոնք դասավանդում են հին սերնդին եւ որոնք փառք են բերել իրենց երկրին:

Հիմա ճապոնացի մարզիկներն են գալիս Եվրոպա բարելավելու իրենց մարտավարության ոճը: Ձյուդոյի հայրենիք Ճապոնիան այսօր նայում է արեւմուտքին, հատկապես Եվրոպային, որտեղ այս մարզաձեւը մեծ տարածում է գտել: Արեւելյան երկրներից միայն Հարավային Կորեան է աստիճանաբար ուժեղացնում իր դիրքերը ձյուդոյի բնագավառում: Ձյուդոն փախչում է Ճապոնիայի ձեռքից: Բայց Ճապոնիան հաղթել է ստեղծելով այդ մարզաձեւը:

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Հեծանվորդը եւ Իտալիայի լեդին

Ամեն մի մարզաձեւ իր «անատակ» ողջին ունի: Թենիսում դա Մակ Էնրոյն էր, ֆուտբոլում հիմա Ֆրանսիայի հավաքականի ավագ եւ Անգլիայի «Մանչեսթեր» թիմի առաջատար Էրիկ Կանտոնան: Իսկ հեծանվավազքում՝ Ջաննի Բուգնոն, մի հեծանվորդ, որին Միջազգային ֆեդերացիան (UCI) երկու տարով արգելեց մասնակցել իր հովանու տակ

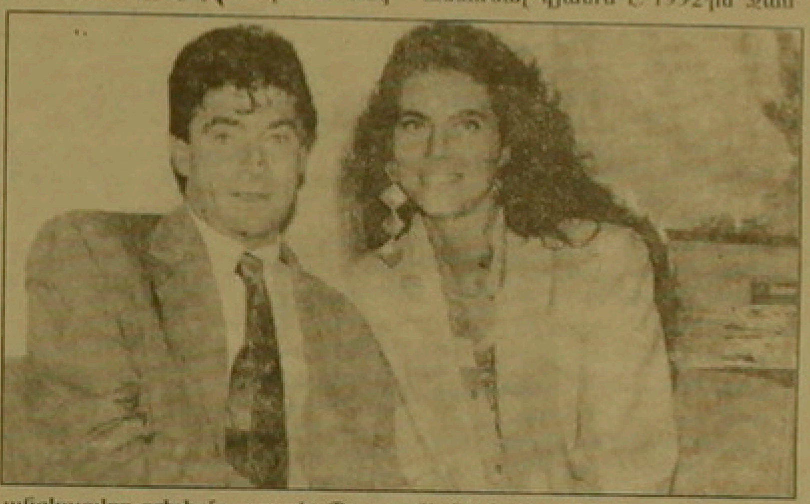

անցկացվող որեւէ մրցաշարի: Պատճառն արգելված դեղորայքներ օգտագործելն է: «Նախաճաշին բոլ խմեցի. օգոստոսի 17-ին մրցումներից առաջ 4 թե 5 գավաթ սուրճ խմեցի եւ քանի որ շոգ եղանակ էր, մրցումների ժամանակ օգտագործեցի ամենաքիչը 3 լիտր «Կոկա-կոլա» եւ սովորական սառը ջուր: Այս ամենի հետեւանքը եղավ այն, որ իմ օրգանիզմում կոֆեինի գտան, որը արգելված դեղամիջոց է: Բայց ես երբեք ստերոիդներ չեմ օգտագործել», հայտարարում է Ջաննի Բուգնոն: Իտալացի անվանի հեծանվորդը մեծ հաջողությունների է հասել: Նա 1990 թ. հաղթող է դարձել «Ջիրո դե Իտալիա» խոշորագույն բազմօրյա հեծանվավազքում, Շտուտգարտում նվաճել է աշխարհի չեմպիոնի կոչումը 2-րդ անգամ նման պատվի արժանացել է Բենիդորմում: Վերջին ժամանակներս Ջաննի Բուգնոն, որը հռչակավոր էր «Տուր դը Ֆրանսից» մեկնարկից մի քանի կմ անց, շատ խնդիրներ ունի: Նա չափից ավելի զբաղված է, որի պատճառը հավանաբար անձնական կյանքն է: 1992-ին Ջաննի Բուգնոն ամուսնալուծվեց սիրահարվելով Անժելի Մարչեսի անունով մի գեղեցկուհու, որը դարձել էր Իտալիայի միսս: Հիմա Ջաննի Բուգնոն իր գեղեցկուհու հետ ժամանակն անցկացնում է դրախտավայր Մոնակոյում: Շրջելով Մոնտե Կարլոյի փողոցներով, Ջաննի Բուգնոն ուզում է մոռանալ իր «դժբախտությունը» հեծանվավազքում, հույս ունենալով, որ նորից կգա ժամանակն ապացուցելու, որ ինքն ուժեղ մարզիկ է եւ դատապարտված չէ լինելու բոլորի առաջին էջերի ոչ մարզական լուրերի, այն էլ սկանդալների բաժնում: Չէ՞ որ առակն ասում է «անիվը դտտվում է», ավելի ճիշտ հեծանիվը:

Գ. Ա.

ՀԱՄԱԻՐԱՆԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Չորս ոսկի Իրանից

Իրանի Իսլամական Հանրապետության հեղափոխությանը նվիրված համաիրանական խաղերում հատկապես մեծ տեղ է տրվում ըմբշամարտին, եւ այն ավանդաբար միշտ ներկայացուցչական կազմ է հավաքում: Պատճառն այն է, որ այս մարզաձեւը մեծ մասսայականություն է վայելում Իրանում, որը նաեւ հաջողություններ ունի միջազգային մրցասպարեզներում: Սովորաբար համաիրանական խաղերին մեծ կազմ է ներկայացնում նաեւ Հայաստանը: Այս անգամ հունահռոմեական ըմբշամարտի մրցումներին մեր հավաքականը հանդես եկավ 10 քաշային կարգերից 7-ում: Չնայած դրան, արդյունքները գերազանց են: Հայաստանի հավաքականը նվաճեց 4 ոսկե, 3 արծաթե եւ մեկ բրոնզե մեդալ: Միայն թերի կազմը խանգարեց, որ Հայաստանի ընտրանին թիմային հաշվարկով գրավի 1-ին տեղը, սակայն 2-րդ տեղն էլ պատվաբեր է ուժեղ կազմ ունեցած մրցաշարում: Ինչպես եւ ենթադրվում էր, համաիրանական խաղերի չեմպիոն դարձավ Եվրոպայի երիտասարդների եւ մեծահասակների չեմպիոն, մասիսցի Արմեն Նազարյանը (52 կգ): Նրա օրինակին հետեւեցին Մխիթար Մանուկյանը (62 կգ), Գայուս Աբրահամյանը (74 կգ), Մուրադ Սարգսյանը (98 կգ): Արծաթե մեդալներ նվաճեցին Արմեն Մկրտչյանը (57 կգ), Վաղինակ Գալուստյանը (68 կգ) եւ գերծանր քաշային Ասոտ Զոհրաբյանը: Բրոնզե մեդալակիր դարձավ Լեւոն Գեղամյանը (90 կգ): Թիմային հաշվարկով հաղթանակը տոնեց Իրանի հավաքականը:

ԽԾԱՆԿԱՐ

Պելեն դիմում է Ռոմարիոյին

Բրազիլիայի կառավարությանն առընթեր սպորտի տեսական քարտուղար Էդսոն Արանտես Դու Նասիմենտոն, նույն ինքը՝ հռչակավոր Պելեն, ԱՄՆ-ի աշխարհի առաջնության լավագույն խաղացող ճանաչված Ռոմարիոյին առաջարկել է առավել մեծ ուշադրություն նվիրել իր երկրի սոցիալական խնդիրներին, նոր միայն Ճապոնիայի երկրաշարժի հետեւանքների վերացմանը: «Ֆուտբոլի արքայի» ելույթը հետեւել է այն բանին, երբ Ռոմարիոն դիմել է իրեն Տոկիոյում բարեգործական խաղին մասնակցելու առաջարկով, որի հասույթը տրամադրվելու է Կոբեի երկրաշարժից տուժածներին: Պելեի խոսքերով, Ճապոնիայի կառավարությունը բավարար միջոցներ ունի, որպեսզի առանց օտարի օգնության կարողանա վերացնել աղետի հետեւանքները: Իսկ Բրազիլիայի բնակչության մեծամասնությունը չքավոր կյանք է վարում: Պելեն պատրաստակամություն է հայտնել աջակցելու Ռոմարիոյին բոլոր բարեգործ նախաձեռնություններում, որոնց օբյեկտ կհանդիսանան Բրազիլիայի, ոչ թե այլ երկրների չքավոր խավերը:

«Պեպսիի» շնորհիվ Բեբետոն կվերադառնա

«Պեպսի Կոլա» կոնցեռնը որպես հովանավոր հանդես կգա ազգային հավաքականի խաղացող Բեբետոյի Բրազիլիա վերադառնալու հարցում, որը ներկայումս հանդես է գալիս իսպանական «Դեպորտիվո» ակումբում: Ինչպես հաղորդել է «Բոտաֆոգո» ակումբի ներկայացուցիչը, որի կազմում այսուհետեւ կխաղա Բեբետոն, «Պեպսի Կոլան» խաղացողներին կվճարի 3.5 մլն դոլար: Երկամյա պայմանագիրը շուտով կստորագրվի: Ի դեպ, ինքը Բեբետոն, ըստ համաձայնագրի, կստանա 2 մլն դոլար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ֆուտբոլային ժպիտ

Հանդիպումը մոտենում էր ավարտին: Դաշտի տերերի հերթական գրոհն ավարտվեց դարպասի գրավումով՝ թվով 6-րդ գոլով: Հյուրերի թիմի մեջ չդիմացավ եւ տեղից բղավեց. «Տղե՛րք, յոթերորդը որ բաց թողնեք, տուն գնալուց հաց չեմ տալու»: Բարեբախտաբար, խաղի հաշիվը այդպես էլ մնաց անփոփոխ՝ 0:6:

Գրի առավ Գ. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ

ՇԱԽՄԱՏ

Նորայր Քալանթարյանի հաջողությունը Օբերվիլում

ԱՇՈՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ. Ֆրանսիայի Օբերվիլ քաղաքում անցկացվեց արագ շախմատի մի հսկայական միջազգային մրցաշար: Ճիշտ է, կազմակերպիչների սպասած 1000 մասնակցի փոխարեն մեկնարկեցին «ընդամենը» 800-ից ավելի շախմատիստներ, բայց նրանց մեջ էին նաեւ 25 հանրահայտ գրոսմայստերներ:

Պայքարին մասնակցում էին Հայաստանի երեք ներկայացուցիչներ՝ գրոսմայստեր Արշակ Մինասյանը, միջազգային մրցասպարեզում արդեն հայտնի Նորայր Քալանթարյանը, ինչպես նաեւ երիտասարդ շախմատիստ Դավիթ Կարապետյանը: Մեր բոլոր պատվիրակները միավորների առատ «բերք» հավաքեցին: 12 հանդիպումներում 10 միավոր վաստակեց Արշակ Մինասյանը, 9.5՝ Դավիթ Կարապետյանը: Առանձնապես հաջող խաղաց Նորայր Քալանթարյանը, որի արդյունքը կարելի է գերազանց համարել՝ 10.5 միավոր: Նորայրը միայն կես «քայլով» ետ մնաց հաղթողից՝ այժմ Ֆրանսիայում բնակվող նախկին խորհրդային նշանավոր գրոսմայստեր Իոսիֆ Դորֆմանից: Երեւանի նախկին չեմպիոնը վերջին ժամանակներս աչքի է ընկնում բարձր եւ կայուն արդյունքներով:

Խաղարկված է շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայում

Քեր-Լպուտյան

(Նոր Զելանդիա) (Հայաստան)

1. d4 e6 2. c4 d5 3. Զc3 c5 4. cd ed 5. Զf3 Զc6 6. Փg5 Փe7 7. Փ:e7 Զg:e7 8. e3 Թb6 9. Թd2 c4 10. Փe2 0-0 11. 0-0 Փf5 12. Զh4 Փe6 13. b3 cb 14. Նab1 Զc8 15. g3 Զd6 16. ab Նac8 17. Զa4 Թb4 18. Թ:b4 Զ:b4 19. Զc5 Զe4 20. Զ:e6 fe 21. Նb2 Նc3 22. Զg2 Աf7 23. h4 Նfc8 24. Զf4 a5 25. Փb5 Ն8c7 26. Նe2

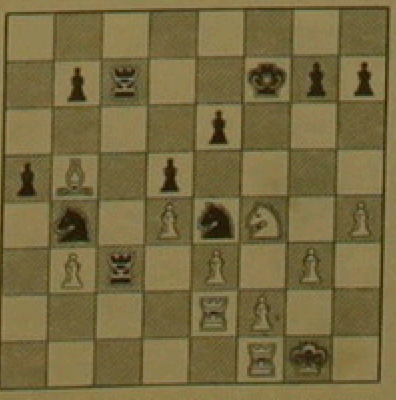

26. ... Նc2 27. Ն:c2 Ն:c2 28. Զd3 Զa2 29. Նa1 Զec3 30. Զe1 Նc1 31. Ն:c1 Զ:c1 32. Փd3 Զ:b3 33. Փ:h7 b5 34. Զc2 b4 35. Աf1 Զd2+ 36. Աe1 Զf3+ 37. Աf1 b3 38. Զa3 b2 39. Փd3 Զd2+ 40. Աe1 b1Թ+ 41. Զ:b1 Զd:b1, 0:1

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՈՒԵՖԱ-ի անդամ երկրների 1994 թ. անցկացրած հանդիպումները

Արդյունքները ներկայացվում են ըստ «Եվրոպա-96»-ի ընտրական փուլի խմբերի կազմերի:

2-րդ խումբ

ԻՍՊԱՆԻԱ

19.01	Իսպանիա-Պորտուգալիա	2-2
9.02	Իսպանիա-Լեհաստան	1-1
23.03	Իսպանիա-Խորվաթիա	0-2
2.06	Ֆինլանդիա-Իսպանիա	1-2
10.06	Կանադա-Իսպանիա	0-2
17.06	(ԱԱ)Իսպանիա-Հրվ. Կորեա	2-2
21.06	(ԱԱ)Իսպանիա-Գերմանիա	1-1
27.06	(ԱԱ)Իսպանիա-Բոլիվիա	3-1
2.07	(ԱԱ)Իսպանիա-Շվեյցարիա	3-0
9.07	(ԱԱ)Իսպանիա-Իտալիա	1-2
7.09	(ԵԱ)Կիպրոս-Իսպանիա	1-2
12.10	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Իսպանիա	0-2
16.11	(ԵԱ)Իսպանիա-Դանիա	3-0
17.12	(ԵԱ)Բելգիա-Իսպանիա	1-4

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	14	8	4	2	28-14	20

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

23.03	Մակեդոնիա-Սլովենիա	2-0
14.05	Մակեդոնիա-Ալբանիա	5-1
1.06	Մակեդոնիա-Էստոնիա	2-0
31.08	Մակեդոնիա-Թուրքիա	0-2
7.09	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Դանիա	1-1
12.10	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Իսպանիա	0-2
16.11	(ԵԱ)Բելգիա-Մակեդոնիա	1-1
17.12	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Կիպրոս	3-0

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	8	4	2	2	14-7	10

ԴԱՆԻԱ

16.03	Անգլիա-Դանիա	1-0
20.04	Դանիա-Հունգարիա	3-1
25.05	Դանիա-Շվեդիա	1-0
1.06	Նորվեգիա-Դանիա	2-1
17.08	Դանիա-Ֆինլանդիա	2-1
7.09	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Դանիա	1-1
12.10	(ԵԱ)Դանիա-Բելգիա	3-1
16.11	(ԵԱ)Իսպանիա-Դանիա	3-0

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	8	4	1	3	11-10	9

ԲԵԼԳԻԱ

16.02	Մալթա-Բելգիա	1-0
4.06	Բելգիա-Զամբիա	9-0
8.06	Բելգիա-Հունգարիա	3-1
19.06	(ԱԱ)Բելգիա-Մարոկկո	1-0
25.06	(ԱԱ)Բելգիա-Հոլանդիա	1-0
29.06	(ԱԱ)Բելգիա-Սաուդ. Արաբ.	0-1

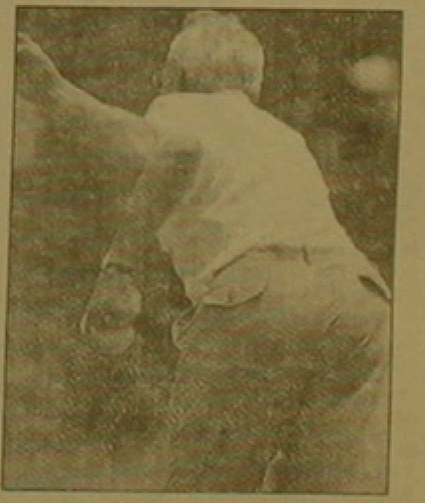

Բելգիայի հավաքականի մարզիչ Պոլ վան Հիմստը [illegible]

2.07	(ԱԱ)Բելգիա-Գերմանիա	2-3
7.09	(ԵԱ) Բելգիա-Հայաստան	2-0
12.10	(ԵԱ)Դանիա-Բելգիա	3-1
16.11	(ԵԱ)Բելգիա-Մակեդոնիա	1-1
17.12	(ԵԱ)Բելգիա-Իսպանիա	1-4

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	11	5	1	5	21-14	11

ԿԻՊՐՈՍ

9.03	Կիպրոս-Էստոնիա	2-0
27.04	Սլովենիա-Կիպրոս	3-0
7.09	(ԵԱ)Կիպրոս-Իսպանիա	1-2
8.10	(ԵԱ)Հայաստան-Կիպրոս	0-0
16.11	(ԵԱ)Կիպրոս-Հայաստան	2-0
17.12	(ԵԱ)Մակեդոնիա-Կիպրոս	3-0

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	6	2	1	3	5-8	5

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

16.05	ԱՄՆ-Հայաստան	1-0
16.07	Հայաստան-Մալթա	1-0
7.09	(ԵԱ)Բելգիա-Հայաստան	2-0
8.10	(ԵԱ)Հայաստան-Կիպրոս	0-0
16.11	(ԵԱ)Կիպրոս-Հայաստան	2-0

Ընդամենը	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
	5	1	1	3	1-5	3

Ծանոթություն
ԱԱ - Աշխարհի առաջնության խաղեր
ԵԱ - Եվրոպայի առաջնության խաղեր

Բաժինը վարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Օրվա հետքերով**

ՄԱՄՈՒԼԻ ԸՆՏԱՆԻՔ

Լրագրողներն առաջարկում են լրագրողների օգնության հիմնադրամ ստեղծել

ՀՅԴ գործունեությունը դադարեցվել է վեց ամսով: Վեց ամսով փակվել են այդ կուսակցության թերթերն ու պարբերականները ավելի քան մեկ տասնյակ անուն: Տասնյակ ու տասնյակ լրագրողներ այսօր գործազուրկ են: Եւ ոչ միայն լրագրողներ, այլեւ այդ խմբագրությունների տեխնիկական աշխատողները: Լրացել է նրանց գործազրկության առաջին ամիսը: Այս օրերին նրանք պիտի ստանային 95-ի առաջին աշխատավարձը, հոնորարը: Չեն ստացել:

Մենք աշխատանք ունեցող լրագրողներս, ստացել ենք, երեկոյան տուն ենք մտել վաստակած, նրանք՝ ձեռնունայն: Նրանք աշխատանք փնտրելով են տուն փոխադարձել, մենք աշխատանքից: Մենք պետք է մտահոգվենք:

Մենք նրանց կուսակցական ընկերները չենք, բայց նրանք մեր գրչեղբայրներն են. այս վերջինն ավելի լայն հասկացություն է:

Մենք չգիտենք կուսակցությունն ինչ ձեւով կօգնի նրանց դրամական հոգսերը, թե ոչ, բայց դա մեզ այս պահին բոլորովին չի հետաքրքրում: Մենք անկուսակցական կամ ուրիշ կուսակցությունների թերթերում աշխատող լրագրողներս, պիտի մտածենք, որ տասնյակ ու տասնյակ մեր գրչեղբայրներ այսօր իրենց հացը գրիչով չեն վաստակում:

Եկեք ստեղծենք գործազուրկ լրագրողներին օգնող «Գրչեղբայր» հիմնադրամ: Եւ դա, մեր կարծիքով, անպայման պիտի սրվի Հայաստանի լրագրողների միության նախաձեռնությամբ: Եւ հիմնադրամի գոյացմանն առաջինը պիտի նպաստենք մենք աշխատանքով ապահովված լրագրողներս: Թերեւս, հետագայում հիմնադրամի գործունեությանն օժանդակեն նաեւ այլ կազմակերպություններ, ձեռնարկություններ, անհատներ: Նաեւ խնդրենք, որ նրանք այդ բանն անեն: Լրագրողները թիչ չեն նպաստել նրանց գործունեությանը: Բայց հիմնադրամը մենք պետք է ստեղծենք մեր անձնական միջոցներից կարելիության չափ բաժին հանելով:

Լրագրողների միջազգային համերաշխությունը հանրահայտ է: Մենք նույնպես պետք է համերաշխություն դրսեւորենք եւ արժանի լինենք լրագրողների միջազգային բարի համբավին:

Համոզված ենք օրինական ճանապարհով կլուծվի իշխանություններ-ՀՅԴ ճգնաժամը: Փակված խմբագրությունները ժամանակի ընթացքում կվերաբացվեն: Այսօրվա գործազուրկները գրչակիցների դրամական օգնության կարիքն այլեւս չեն ունենա:

Բայց մեր ստեղծած հիմնադրամը կշարունակի գործել բազում առումների նախաձեռնությունների հենքն դառնալով: Դրանք մեր հիշատակելի գործերը կլինեն:

Ոչ մի լրագրող ապահովագրված չէ գործազրկությունից, հիվանդությունից, դժբախտ պատահարից, վերջապես, ստեղծագործական հոգնածությունից, ծերանալուց եւ անհնազանդելիից սպառվելուց:

«Գրչեղբայր» հիմնադրամը մեզ հետ կլինի ամենածանր պահերին: Դրանով իսկ միասին կլինենք ճակատագրի հարվածների դեմ: Չմոռանանք, որ լրագրողի կյանքն ընտրած մարդը շատ հաճախ է արժանանում դրանց:

ՍԱՄՎԵԼ ԹՈՐՈՍՅԱՆ,
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՅՎԱԶՅԱՆ

ՏԱՐԱԾՔ

Արմեն Սարգսյանը հավատարմագրեր հանձնեց Ալբեր Երկրորդին

Երեկ, փետրվարի 2-ին Մեծ Բրիտանիայում եւ Հյուսիսային Իռլանդիայում ՀՀ լիազոր եւ արտակարգ դեսպան Արմեն Սարգսյանը իր հավատարմագրերը հանձնեց Բելգիայի թագավոր Ալբեր Երկրորդին, տեղեկացնում է Բրյուսելում Հայաստանի դեսպանատունը: Թագավոր Ալբեր Երկրորդի հետ զրույցի ընթացքում շոշափվեցին հայ-բելգիական քաղաքական եւ տնտեսական համագործակցության հետագա խորացման, Հայաստան-Եւրամիություն հարաբերությունների, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային խնդիրներին վերաբերող հարցեր: Նորին մեծություն Ալբեր Երկրորդը խնդրեց իր լավագույն մաղթանքները հաղորդել Հայաստանի Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, ամբողջ հայ ժողովրդին: Դեսպան Ա. Սարգսյանին ուղեկցում էր Բելգիայում Հայաստանի դեսպանության դեսպանորդ-խորհրդական Գրիգոր Բաղդալյանը: Հավատարմագրերի հանձնումից հետո ՀՀ դեսպանությունում տեղի ունեցավ ընդունելություն թագավոր Ալբեր Երկրորդի հատուկ ներկայացուցչի, ՀՀ դեսպանության աշխատակիցների եւ Բելգիայի հայ համայնքի անդամների մասնակցությամբ:

Նախօրեին կայացել էր պրն Սարգսյանի հանդիպումը Բելգիայում Վատիկանի դիվանագիտական ներկայացուցչի, պապական նվիրակ արքեպիսկոպոս Մորեսիի հետ, որի ընթացքում քննարկվեցին երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր:

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

Մեկ սենյականոց բնակարան քաղաքի կենտրոնում կամ մետրոյի «Բարեկամություն» եւ «Սասունցի Դավիթ» կայարանների շրջակայքում:

Զանգահարել՝ 581841, 637166:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

«Հայէներգոյի» թիրախը դարձյալ Վանաձորն է

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԻՐԶՈՅԱՆ,
Սեփ. թղթակից, Վանաձոր

«Ազգ» թերթը բազմիցս անդրադարձել է էներգետիկ ռեսուրսների բաշխման գործում հանրապետական գերատեսչությունների խտրականությունը Վանաձորի նկատմամբ: Այս անգամ «Հայէներգոյի» թիրախ են դարձել հանրապետության երրորդ քաղաքի բաժանորդները: Հունվարի 25-ին հատուկ կարգադրությամբ անջատվել է դրանց էլեկտրական սնուցումը: Քաղգործկոմի առողջապահության բաժնի վարիչ Համլետ Բաղդալյանից տեղեկացանք, որ Վանաձորի բաժանորդների էլեկտրաէներգիայի պարտքերը հասնում են շուրջ 29 մլն դրամի:

Էլեկտրաէներգիայի վարձը չմուծելու պատճառով բաժանորդների սնուցումն անջատելն այս պայմաններում մեղանչել է նեւանակում սեփական ժողովրդի եւ ընդհանրապես մարդկային խղճի հանդեպ: Ֆաբրիկաների եւ գործարանների նկատմամբ նման արարք գուցե կարելի է արդարացնել: Սակայն ի՞նչ է լինելու Վանաձորի հարյուրավոր հիվանդների վիճակը: Ո՞վ է պատասխան տալու կորված եւ վտանգված մարդկային կյանքերի համար: (Բազմաթիվ հիվանդներ դեռեւս զրկված լինել են հիվանդանոցներից, մյուսները շտապ վիրահատման կարիք ունեն):

Ինչո՞ւ տեսչությունը չի մտահոգված բաժանորդների ճակատագրով, իսկ ՀՀ կառավարությունը հանդուրժում է նման կամայականությունները:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՒՄ Է

■ «Նաիրի» հյուրանոցի 1-ին մասնաշենքը ընդհանուր մակերեսը՝ 2464 մ2 5 հարկանի, 55 համարով 1-ին հարկում՝ կեզելքան, բար
• Հասցեն՝ Անտառանոցային փող.
■ Երկհարկանի սեփական տուն, բակից ընդհանուր մակերեսը՝ 340 մ2, հողամաս՝ 432 մ2
Հասցեն՝ Մանուշյան փող.

Զանգահարել Տողոսյան Արմենին 564321

Ֆրանսահայ կազմակերպությունների համագումարը Երեւանում կամ մերձակայքում փնտրում է.

- հեռուկ վառելանյութի պահեստ՝ 500-ից մինչեւ 1000 տոննա հզորությամբ
- անոդամբերի պահեստ՝ 1000-2000 քառ. մետր տարածքով
- գրասենյակի համար առանձնատուն՝ Երեւանի կենտրոնում կամ մետրոյի կայարանների մոտ

Հասցեն Սասունցի Դավթի փ. 87 (Էրեբունու շրջգործկոմի շենքի 3-րդ հարկ):
Զանգահարել՝ 57-39-73

VICTORIA concern

«Վիկտորիա» կոնցեռնը սննդամթերքի մեծածախ վաճառքի կազմակերպման համար հանրապետության քաղաքներում եւ շրջկենտրոններում ստեղծում է մշտական ներկայացուցչություններ:

Աշխատանքային պայմաններին ծանոթանալու համար զանգահարել 58-39-96, 52-49-68, ամեն օր ժամը 10.00-17.00, բացի կիրակի օրերից:

«ԱՅՍԲԵՐԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է բեռների ավիափոխադրում ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ (ԻԼ-76ՏԴ ինքնաթիռով, Չկալովսկի օդանավակայան)

✔ Մատչելի գներ
✔ Վճարումը՝ ցանկացած ձեւով
✔ Կանոնավոր չվերթեր
✔ Բեռնման ժամանակը՝ 6 ժամ

Հնարավոր է հումքի, սարքավորումների, ծնվաքամթերքների, արդյունաբերական ապրանքների պայմանագրային առաքում ԱՊՀ և արտասահմանյան երկրներից:

Ցանկացած չափսի եւ մակնիշի էլեկտրոդներ Երեւանյան պահեստից: Հնարավոր է հատուկ էլեկտրոդների առաքում ըստ պատվերի:

Հանրապետության հր., Միությունների տուն, 3-րդ հարկ, սեն. 32
☎ 520531, 560633, 565095

ԿՈԲՐԱ

«Կոբրա» ընկերությունն իր պահեստներից փոխանցումային վճարմամբ առաջարկում է

ԲԵՆԶԻՆ	1 լիտրի արժեքը՝ 140 դրամ
ՍՈԼՅԱՐԿԱ	1 լիտրի արժեքը՝ 100 դրամ
ՆԱՎԹ	1 լիտրի արժեքը՝ 105 դրամ

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ՀՆԱՐԱՎՈՐ Է.
- ՎԱՌԵԼԱՆՅՈՒԹԸ ՁԵՌՔԲԵՐԵԼ ԱՎԵԼԻ ՑԱԾՐ ԳՆԵՐՈՎ
- ՈՒՆԵՆԱԼ ՄՇՏԱԿԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է՝
- ԿԱՏԱՐԵԼ ՆԱՎԹԱՄԹԵՐՔՆԵՐԻ ԳՆՈՒՄՆԵՐ
- ԿՆՔԵԼ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ԵՎ ՄԻԱՆՎԱԳ ԳՆՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ
- ՎԱՐՁԱԿԱԼԵԼ ԱՎՏՈՑԻՍՏԵՌՆԵՐ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՍՑԵՆ՝ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ 30,
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ 22.81.86, 22.02.74:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 · Պատվեր 1968 · Տպաքանակը՝ 5000 · Ստորագրված է տպագրության 2. 02. 1995 · Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@